

Saxo Grammaticus

Danmarks krønike

oversat af
Fr. Winkel Horn

BOG 8:

Harald Hildetand

Svenskekrigen er først bleven beskrevet i danske Vers af Stærkodder, som selv var en af Hovedmændene i den, og dens Historie er mere bevaret i mundtlig Overlevering end i Skrifter. Idet jeg nu har sat mig for at gjengive den Fremstilling, som han efter Fædrenes Skik gav i Modersmaalet, paa Latin, vil jeg først og fremmest opregne de ypperste Stormænd paa begge Sider, thi den store Hob, som det ikke engang er muligt at give nøjagtigt Tal paa, har jeg ingen Lyst til at opregne. Og først vil jeg da nævne dem, der stod paa Haralds Side, og derefter dem, der tjente Ring.

Af de Høvdinger, der var stødt til Harald, var vitterlig de navnkundigste Svend og Sambar, Ambar og Elle, Rate Fynbo, Salgard og Ro, som førte Tilnavn efter sit lange Skjæg. Til dem kommer Skalk Skaaning og Alf Aggessøn, ølve Brede og Gnepja Gamle samt Gard, som grundlagde Byen Stang. Endvidere Haralds Frænder Blend, der havde hjemme i det yderste Thule, og Brand med Tilnavnet Billing. Til dem sluttede sig Thorny og Thorving, Tejt og Hjalte. Disse Mænd var sejlede til Lejre rustede til Kamp med Legemet, men de udmærkede sig ogsaa ved ypperlige Aandens Gaver, og til deres anselige Ydre svarede den Iver, hvormed de øvede sig i aandelige Idrætter; de afskjød nemlig Pile ikke blot med Buer, men ogsaa med Blider, kæmpede for det meste Mand for Mand med Fjenden og var ogsaa overmaade forfarne i at digte paa Modersmaalet. Saa ivrig havde de lagt Vind paa ligelig at øve Sjæl og Legeme. Men fra Lejre kom Hjort og Borg, Bele og Beigad, og til dem sluttede sig Barre og Toke. Fra Slesvig var Hake Huggenkind og Tymme Sejlmager komne under Anførsel af Hed og Visna, som Naturen havde givet Mands Mod i Kvindekroppe. Vebjörg var opfyldt af det samme Mod, og hende fulgte Bo Bramessøn og Brat Jyde, begjærlige efter Krig. I samme Flok var Orm den Bretske, Ubbe Friser, Are den Enøjede, Alf og Got. Efter dem nævnes Dal den Tykke og Duk Slaver. Visna, der var en saare haardsindet Kvinde og overmaade forfaren i, hvad der hørte til Krigsvæsenet, var omgiven af en Flok Slaver, af hvilke Barre og Gnizle var de ypperste, men de andre i den Flok dækkede Legemet med smaa Skjolde og havde meget lange Sværd og himmelblaa Skjolde, som de i Slaget enten kastede om paa Ryggen eller gav til Trosknægtene, hvorpaa de uden at dække Brystet og med Legemet udsat for alskens Fare med dragne Sværd stormede ind i Kampen. Som de ypperste blandt dem udmærkede sig Tolkar og Yme. Efter dem nævnes med Berømmelse Toke fra Jom samt Otrit, som førte

Tilnavnet hin Unge. Hed, der var omgivet af de raskeste Mænd, førte en væbnet Skare i Striden; de ypperste blandt dem var Grimar og Grensle. Efter dem nævnes Ger Liflænder, Hame og Hunger, Humble og Bjarre som de tapreste blandt Kongerne. Disse Mænd holdt tit Tvekamp og havde Held med sig og vandt vidt og bredt herlige Sejre. Saaledes æredes de Jomfruer, jeg har nævnet, ikke blot for deres Høviskhed, men ogsaa for Dygtighed til Kamp, og nu førte de deres Landkrigere i Slag. Saaledes strømmede den danske Hær sammen Skare efter Skare. Der var syv Konger lige i Mod, men ikke paa samme Side, idet nogle af dem havde sluttet sig til Harald, andre til Ring. Paa Haralds Side stod endvidere Høme og Hosathul, Him og Hasting og Hedin den Smækre, samt Dag med Tilnavnet Grenske og Harald Olafssøn. Fra Hadeland kom Haar og Herlev samt Hødbrod med Tilnavnet den Ubændige og tog Tjeneste i den danske Hær. Fra Imisland kom Humnehy og Harald; til dem sluttede sig Hake og Bemundssønnerne Sigmund og Serk, som alle kom Nord fra. Alle disse Mænd tjente Kongen, som viste dem gavmildt Venskab, thi han holdt dem højt i Ære og skjænkede dem guldprydede Sværd og kosteligt Krigsbytte. Der kom ogsaa gamle Gandalfs Sønner, som Harald viste stort Venskab, fordi de havde tjent ham fra gammel Tid af. Havet var opfyldt af den danske Flaade, der syntes at danne ligesom en Bro imellem Sjælland og Skaane; de, der vilde færdes imellem disse to Landsdele, havde en nem Vej til Fods over denne tætte Skibshob. Men Harald vilde ikke ruste sig til Krig, uden at Svenskerne vidste Besked derom, derfor skikkede han Sendemænd til Ring, der aabenlyst skulde erklære ham Fjendskab og gjøre almindelig kundbart, at Freden imellem dem var brudt. Dem bød han ogsaa i Forvejen forkynde Stedet, hvor Slaget skulde staa. Nu har jeg opregnet dem, der stod paa Haralds Side.

Paa Rings Side opregnes Ulf, Agge, Vindar, Egil den Enøjede, Gøt, Hildir, Gute Alfssøn, Styr den Stærke og Sten fra Venern. Hertil kommer Gert den Raske og Grom Vermlænder. Saa de, der havde hjemme ved den nordre Del af Elben, Saxe Splitter, Sal Gøtlænder, Thord Nikkende, Thrond med Næsen, Grunde, Odde, Grind, Tove, Koll, Bjarke, Høgne den Snilde, Rokar den Sorte. Disse Mænd ansaa det for under deres Værdighed at slaa sig sammen med Hoben og sondrede sig ud fra den øvrige Hær i en Flok. Derhos nævnes Rane Hildessøn og Liud Gode, Svend den Skallede, Rethyr Falk og Rolf Kvindekjær. Til dem sluttede sig Ring Adilssøn og Harald fra Thoten, Valstén fra Vigen, Thorolf Digre, Thengil den Høje, Hun og Sølve, Birvil den Blege Borgar og Skumbar. Fra Thelemarken kom de tapreste, de, som havde mest Mod og mindst Overmod, Thorlev den Stædige, Thorkel Gotlænder, Grette den Onde, der holdt af at gjøre Indfald. Efter dem kom Had den Haarde og Roald Taa. Fra Norge nævnes Thrond Trønder, Toke fra Møre, Ravn Hvide, Hafrbjarne, Blig Braknæse, Bjørn fra Sogn, Find fra Fjordefylke, Besse fra Fjalar, Sivard Ornehoved, Erik Sagamand, Holmstén Hvide, Rut Tvivler, Erling Snog. Fra Jæderen kom Odd Engelskmand, Alf Vidførle, Ejnar Tykvom og Ivar den Drøje. Fra Island kom Maar den Røde, der var født og opfostret i det Landskab, som kaldes Midfjord, Grombar Gamle, Gram Bryndalk og Grim fra Skjære i Skagafjord. Dernæst Berg Spaamand med sine Følgesvende Brage og Ravnkel. Men blandt Svenskerne var de tapreste: Arvake, Keklukarl, Krok Bonde, Gudfast og Gunne fra Gislemark. De var Frænder af Guden Frø og Gudernes trofasteste Vidner. Ogsaa Yngve og Ole, Alver og Folke, Alriks Sønner, gik i Krigstjeneste hos Ring; de var raske paa Haanden, raadsnare og meget nære

Venner af Ring. De holdt ogsaa for, at Guden Frø var deres Slægts Stamfader. Blandt dem var ogsaa Sigmund fra Sigtun, en vældig Stridsmand paa Tinge, dreven i at faa Overenskomster om Kjøb og Salg bragt i Stand. Derhos Froste Tumling. Sammen med ham var Alf den Høje fra Upsal; han var flink til at kaste med Spyd og plejede at gaa forrest i Slaget. Ole var omgiven af syv Konger, der var saare raske paa Haanden og raadsnare, nemlig Holte og Hendil, Holmar, Lejf og Home og derhos Ragnald Ruthener, Radbards Sønneson, samt Sivald, der pløjede Havet med elleve Snekker, Læse, Pannoniernes Overvinder, hejsede gyldent Sejl paa sin guldbeslagne Snekke, og Erik Helsing sejlede paa et Skib, hvis Stævne var bugtede som en Drage. Tryggve og Torvil kom sejlende for sig selv med tolv Skibe hver. Forøvrigt var der i hele Rings Flaade to Tusind fem Hundrede Skibe, og den gotlandske Flaade ventede paa den svenske i den Havn, som hedder Garnum.

Ring anførte Landhæren, Ole havde han sat til at staa for Styret paa Flaaden. Gotlænderne havde faaet Tid og Sted berammet, hvornaar de skulde møde Svenskerne imellem Vig og Verund. Da saa' man vidt og bredt Snekker pløje Havet, og de fra Masterne udspændte Sejl hindrede Udsigten. Den svenske Flaade havde en heldig Sejlads og kom først til Kamppladsen, Danskerne havde ugunstigt Vejr at kæmpe med. Ring lod det Mandskab, der var om Bord paa Flaaden, gaa i Land og lod det flokkevis opstille i Slagorden tillige med det, han selv havde ført over Land. Da Hæren begyndte at udfolde sig i videre Udstrækning over Sletterne, viste det sig, at den ene Fløj naaede helt til Verund. Kongen red selv omkring iblandt Mængden, der ikke havde Rede paa Sted og Orden, og stillede alle de flinkeste og bedst rustede forrest under Anførsel af Ole, Regnald og Vivil; Resten af Hæren opstillede han paa begge Fløjene ligesom i en Bue. Den højre bød han Yngve og Tryggve og Alrikssønnerne at tage sig af, over den venstre satte han Læse. Store Flokke af Ester og Kurer dækkede Hærens Flanker. Bagest stod Slyngekasterne.

Imidlertid var den danske Flaade efter i syv samfulde Dage at have sejlet for Medbør naaet til den Stad Kalmar, og vel maatte man undre sig, naar man saa at sige vidt og bredt saa' Havet sætte Sejl til for Vinden og Himlen skjules af de fra Ræerne bugnende Sejl; Flaaden var nemlig bleven forøget med Slaver og Liflændere og syv Tusind Sachsere. Men til at føre og vejlede dem, der drog over Land, udvalgte Skaaninger, thi de var vejkjendte. Da den danske Hær naaede frem til Svenskerne, som stod rede til at tage imod den, bød Ring sine Krigsfolk taalmodig vente, til Harald havde opstillet sin Slagorden, og ikke blæse til Angreb, førend de saa', at Kongen havde besteget sin Vogn ved Siden af Bannerne. Han haabede, sagde han, at en Hær, der satte sin Lid til en blind Mands Anførsel, let vilde blive slagen. Harald, som paa Gravens Rand var bleven greben af Begjærlighed efter en andens Rige, var ikke mindre vidløs end blind; skjønt han, naar han betænkte, hvor gammel han var, næsten burde lade sig nøje med en Grav, kunde han ikke faa Magt nok. Fjenden havde letsindigt og frækt begyndt Krigen, Svenskerne var derfor nødte til at kæmpe for deres Frihed, deres Fædreland og deres Børn. Desuden var overmaade faa af Fjenderne Danske, de fleste i deres Hær var Sachsere og andre blødagtige Folkefærd. Svenskerne og Nordmændene burde derfor betænke, i hvor høj Grad Nordboerne altid havde været Tyskere og Slaver overlegne. En Hær, som snarere syntes at bestaa af sammenløbet Udskud end af en fast og paalidelig Krigsstyrke, var kun Foragt værd. Ved denne Tale opflammede han ikke lidet sine Krigeres Mod. Brun, som Harald

havde befalet at opstille Hæren i Stedet for ham, ordnede den nu i Kilefylking, stillede Hed paa højre Fløj, satte Hake over den venstre og lod Visna bære Banneret. Harald, der sad paa sin Vogn, beklagede sig nu saa lydelig, han kunde, over, at Ring lønnede de Velgjerninger, han havde vist ham, med Utaknemlighed. Han, der havde faaet sit Rige som Gave af ham, paaførte ham nu Krig. Ring havde hverken Medlidenhed med en gammel Mand eller skaanede sin Morbroder, men satte alt Hensyn til Frændskab og nydte Velgjerninger til Side for sine egne Lidenskaber. Han bød derfor Danskerne mindes, at de altid havde vundet Berømmelse ved at sejre over fremmede, at de mere havde været vante til at herske over deres Naboer end til at adlyde dem, og opfordrede dem til ikke at finde sig i, at en saa stor og straalende Hæder blev tilintetgjort ved et overvundet Folks Frækhed, eller tilstede, at det Rige, han havde vundet, da han stod i sin Ungdoms Vaar, blev ham fratagen nu i hans affældige Alderdom.

Saa gjaldede Lurerne, og Kampen begyndte af yderste Kraft paa begge Sider. Man kunde fristes til at tro, at Himlen var falden ned paa Jorden, at Skove og Sletter sank i Afgrunden, at alt blandedes imellem hinanden, at det gamle Kaos var vendt tilbage, at guddommelige og menneskelige Ting hvirvledes imellem hinanden af et rasende Uvejr, og at alt paa én Gang styrtedes i Undergang. Da de begyndte at kaste med Spyd, fyldte Vaabnenes ulidelige Klirren Luften med et utroligt Gny, Dampen fra Saarene lagde sig pludselig som en Taage over Himlen, og Dagens Lys formørkedes af den tætte Spydhagl. Og Slyngekasterne udrettede heller ikke lidt i Slaget. Men da de med Hænderne eller med Blider havde bortskudt alle deres Kastevaaben, sloges de i Nærkamp med Sværd og jærnbeslagne Køller, og da naaede Blodsudgydelsen sit Højdepunkt; Sveden begyndte at drive af de trætte Legemer, og Sværdenes Gny hørtes langt bort. Stærkodder, som er den første, der har beskrevet dette Slag paa Modersmaalet, kæmpede forrest i Fylkingen, og han fortæller, at han fældede Haralds Hirdmænd Hun og Elle, Hort og Burgha og hug den højre Haand af Visna. Han siger ogsaa, at en Mand ved Navn Ro tillige med to andre, Gnepja og Gardar, blev saarede af ham og faldt i Slaget, og foruden dem Skalks Fader, som han ikke nævner ved Navn. Han fortæller endvidere, at han slog Hake, den tapreste af Danskerne, til Jorden, men at han til Gjengjæld blev saa haardt saaret af ham, at han gik af Slaget med Lungen hængende ud af Brystet, at han fik Halsen halvt skaaret over og mistede en Finger paa den ene Haand, og at et gabende Saar længe holdt sig aabent, som om det aldrig vilde sætte Ar eller kunde læges. Han vidner ogsaa, at Pigen Vebjørn kæmpede mod Fjenden og fældede Kæmpen Sote, og medens hun truede flere andre Kæmper med Døden, gjennemborede Thorkel fra Thelemarken hende med en Pil. Gotlænderne var nemlig saa stærke til at spænde Buen, at deres Pile endogsaa gik igjennem Skjoldene, og intet var værre til at anrette Mandsslæt, Pilespidserne trængte igjennem Brynjer og Hjælme, som om det var den bare Krop, de ramte. Imidlertid havde Ubbe Friser, den raskeste af Haralds Krigsfolk og udmærket frem for andre i Henseende til Legemsvæxt, fældet fem og tyve udsøgte Kæmper, foruden at han havde saaret elleve. Alle disse var af svensk eller gøtisk Herkomst. Derpaa angreb han den forreste Fylking, trængte ind iblandt Fjenderne, hvor de stod tættest, og jog med Sværd og Lanse de skrækslagne Svenskere fra hinanden, saa de flygtede til alle Sider, og det hele var nær ved at blive til almindelig Flugt, da Hagder, Rold og Grette angreb Kæmpen og kappedes med ham i Tapperhed, idet de satte sig for at forebygge det almindelige Nederlag ved at udsætte sig selv

for Fare. Men angribe ham paa nært Hold turde de dog ikke, de holdt sig i Afstand og skjød med Pile efter ham, og saaledes blev Ubbe paa langt Hold gjennemboret af en Mængde Pile, idet ingen dristede sig til at indlade sig i Haandmænge med ham. Der sad hundrede og fire og fyrretyve Pile i Kæmpens Bryst, inden Kræfterne svigtede ham og han bed i Græsset. Da først anrettede Thrønderne og Folkene fra Dalarne et vældigt Nederlag blandt Danskerne; Striden blussede nemlig op igjen som Følge af den store Kraft, Bueskytterne udfoldede, og intet voldte vore Landsmænd større Fortræd.

Men da Harald, som var blind af Ælde, hørte sine Folks klagende Mumlen, forstod han, at Lykken havde tilsmilet hans Fjender. Han kørte i en med Leer besat Stridsvogn, paa hvilken Brun forræderisk gjorde Tjeneste som Kusk, og nu bød han da denne skaffe sig at vide, hvorledes Ring havde opstillet sin Fylking. Brun trak lidt paa Smilebaandet og sagde, at han havde opstillet sin Hær til Kamp i Kilefylking. Da Kongen hørte det, blev hans Sind uroligt, og saare forundret spurgte han, af hvem Ring kunde have lært at ordne sin Hær paa den Maade, saa meget mere som det var Odin, der havde opfundet den Opstilling og lærte den fra sig, og ingen andre end han havde faaet Undervisning af ham i denne ny Maade at ordne Fylkingen paa. Da Brun ingen Ting svarede hertil, gik det op for Kongen, at han var Odin selv, og at Guden, som fordem havde været ham saa huld, nu havde paataget sig en anden Skikkelse for enten at komme ham til Undsætning eller unddrage ham sin Hjælp. Han begyndte da strax ivrig at bønfalde ham om at lade den afgjørende Sejr tilfalde Danskerne, som han før havde været huld, og at øve sin Velgjerning imod dem fuldt ud, saa Enden kom til at svare til Begyndelsen, og til Gjengjæld lovede han at vie alle de faldnes Sjæle til ham. Men Brun lod sig ingen Maade bevæge af hans indtrængende Bønner, han stødte pludselig Kongen ud af Vognen, saa han styrtede til Jorden, rev i Faldet hans Kølle fra ham, svang den mod hans Hoved og dræbte ham med hans eget Vaaben. Omkring Kongens Vogn laa der utallige Lig af slagne Kæmper, den uhyggelige Dynge gik helt op over Hjulene, ja, Lighoben naaede helt op til Vognstangen. Af Rings Hær var der nemlig faldet henved tolv Tusind Ædlinger og af Haralds henved tredive Tusind for ikke at tale om de mange af Almuen, der havde maattet lade Livet.

Da Ring spurgte, at Harald var død, gav han Tegn til, at hans Fylking skulde opløses, og bød sine Mænd holde inde med Kampen. Derpaa sluttede han Fred og Stilstand med Fjenderne efter at have mindet dem om, at nu, da de havde mistet deres Høvding, var det ørkesløst at kæmpe længer, og saa bød han Svenskerne søge rundt omkring i de hulter til bulter liggende Dyrer af Lig efter Haralds, for at det kongelige Lig ikke skulde gaa glip af de Gravofre, der tilkom det, og Folk begyndte da ivrig at lede imellem Ligene. Der gik en halv Dag med at søge efter det, og da det omsider blev fundet tillige med Køllen, lod Ring for at forsone Haralds Aand, Hesten, han red paa, spænde for Kongens Stridsvogn, prydede den med et gyldent Sadeldækket og indviede den til ham. Derpaa aflagde han højtidelige Løfter og tilføjede en Bøn om, at Harald paa den Ganger maatte ride til Underverdenen forud for dem, der havde fulgt ham i Døden, og hos dens Fyrste opnaa rolige Boliger for sine Stalbrødre og sine Fjender. Saa lod han rejse et Baal og bød Danskerne sætte deres Konges guldprydede Skib op derpaa. Og da Ilden fortærede Liget paa Baalet, gik han omkring blandt de sørgende Stormænd og opfordrede dem indtrængende til gavmildt at nære den ved med rund Haand at

kaste Vaaben og Guld og alt, hvad de ellers havde af Klenodier, ind i den for at hædre en saa stor og af alle saa fortjent Konge. Han bød ogsaa, at det brændte Ligs Aske skulde lægges i en Urne og føres til Lejre og der bisættes paa kongelig Vis med hans Hest og Vaaben. Ved saaledes fuldt ud at give sin Morbroder den Ære efter Døden, der tilkom ham, vandt han Danskernes Hjærter og vendte deres Had til Kjærlighed. De bad nu, om Hed maatte blive sat over det, der var tilbage af Riget, men for at Fjendernes svigtende Kræfter ikke strax skulde voxe til igjen, skilte han Skaane fra Danmark og satte Ole til at raade for det, og lod blot Hed staa for Styret paa Sjælland og i de øvrige Dele af Riget. Saaledes lagde den omskiftelige Lykke Daneriget under Svenskernes Vælde. Og her ender Fortællingen om Braavallaslaget.

Ole

Sjællænderne, som havde haft Harald til Konge, og hvis Sind Erindringen om deres fordums Lykke stadig foresvævede, fandt imidlertid, at det var en Forsmædelse at lade sig foreskrive Love af en Kvinde; de henvendte sig derfor til Ole og bad ham om ikke at taale, at de, der havde været vante til at tjene den navnkundigste Konge, nu skulde være en Kvinde underdanige; de lovede derhos, at de vilde falde fra hende og underkaste sig ham, om han vilde gribe til Vaaben for at fri dem fra deres forsmædelige Kaar. Ole var ikke sen til at opfylde deres Bøn, fristet saavel af Mindet om hans Forfædres Berømmelse som af Krigernes Hyldest. Han stævnede derfor Hed til sig og nødte hende mere ved Trusler end ved Vaabenmagt til at afstaa alle de Landsdele, hun raadede over, med Undtagelse af Jylland, og Jylland gjorde han endda skatskyldigt for ikke at give en Kvinde fri Raadighed over et Rige. Han avlede nu ogsaa en Søn, som han gav Navnet Omund. Men saa forfaldt han til Grumhed og blev saa uretfærdig en Konge, at alle de, som tidligere havde fundet det forsmædeligt at lade sig beherske af en Dronning, nu fortrød, at de havde skammet sig over at staa under hende, og tolv Høvdinge begyndte at lægge Raad op imod hans Liv, hvad enten det nu var deres Fædrelands Ulykke, der drev dem dertil, eller de af anden Grund var fjendtlig sindede imod Ole. Blandt dem var Hlenne, Atyl, Thott og Vithne, af hvilke den sidst nævnte var af dansk Afstamning, skjønt han var Høvedsmand over Slaverne. Da de ikke stolede paa, at deres egne Kræfter eller Kløgt vilde forslaa til den Daad, fik de for Penge Stærkodder til at være med. Han lod sig overtale til at øve Daaden med sit Sværd og besluttede for at røgte det blodige Hverv, han havde paataget sig, at angribe Kongen, medens han var i Bad. Han gik ind til ham, medens han var ved at tvætte sig, men blev strax slaaet af hans hvasse Blik og hans øjnes stadige Bevægelighed og flimrende Glans, hans Lemmer lammedes af hemmelig Angst, han standsede, traadte et Skridt tilbage og lod Haanden synke og opgav sit Forsæt. Saaledes kunde han, der havde traadt saa mange Høvdinges og Kæmpers Vaaben under Fødder, ikke udholde en enkelt vaabenløs Mands skarpe Blik. Men Ole, som godt vidste, hvilken Magt hans Aasyn havde, tilhyllede det og bød ham trine nærmere og melde, hvad han havde at melde, thi han var paa Grund af gammelt Stalbroderskab og lange Tidens fortrolig Omgang den sidste, han vilde have mistænkt for Forræderi. Men Stærkodder sprang med draget Sværd ind paa Kongen, gjennemborede ham og hug ham i Halsen, da han prøvede paa at rejse sig.

Hundrede og tyve Pund Guld fik Stærkodder i Løn, men senere sørgede han, naget af Anger og Skam, saa bitterlig over den Udaad, han havde begaaet, at han ikke kunde holde sine Taarer tilbage, blot den kom paa Tale, i den Grad skammede han sig, da han var kommen til sig selv igjen, over sin grumme Brøde. Han dræbte ogsaa til Straf for den Misgjerning, han havde begaaet, nogle af dem, der havde tilskyndet ham til den, og hævnede saaledes den Daad, han selv havde laant Haand til.

Omund

Danskerne gjorde nu Oles Søn Omund til Konge, idet de mente, at de burde tage mere Hensyn til hans Faders ædle Byrd end til, hvad han havde gjort sig fortjent til af dem. Efter at han var bleven voxen, stod han i ingen Maade tilbage for sin Fader i Henseende til Bedrifter, han lagde nemlig Vind paa at naa eller overgaa dem, Ole havde øvet. I de Dage herskede en Mand ved Navn Ring over en Del af Nordmændene, og det store Ry, der gik af hans Datter Æse, fik Omund, som just saa' sig om efter en Kone, til at kaste sine øjne paa hende. Men en særegen Ejendommelighed hos Ring gjorde Skaar i hans Haab om et heldigt Udfald af sin Bejlen, han attraaede nemlig kun til Svigersøn en Mand af prøvet Tapperhed, thi han satte lige saa stor Ære i Vaabendaad, som andre sætter i Velstand. For at vinde Navnkundighed paa den Vis og faa Ry for Tapperhed søgte Omund derfor at opnaa sit ønske ved Hjælp af sine Stridskræfter og sejlede til Norge med en Flaade i den Hensigt at angribe Rings Rige under Paaskud af, at han havde Arveret dertil. Odd, Underkongen paa Jæderen, tog venlig imod ham og erklærede, at Ring visselig havde bemægtiget sig Omunds Fædrearv og klagede over, at han jævnlig øvede Overlast imod ham selv. Ring var imidlertid paa Vikingetog i Irland, saa det var et Land uden Høvding, Omund angreb, og han skaanede derfor, hvad der hørte Menigmand til, gav Rings særlige Gods til Pris for Plyndring og dræbte hans Frænder. Odd havde ogsaa sluttet sig til Omund. Men hvor mange og mangfoldige Bedrifter denne end øvede, kunde han aldrig faa sig til at tilføje Folk, der var ham underlegne i Antal, Overlast, thi han huskede stadig paa, at han, som havde den tapreste Fader, burde sejre i sine Krige ved Tapperhed og ikke ved Antallet af Krigsfolk. Imidlertid kom Ring hjem fra sit Vikingetog, og da Omund spurgte det, begyndte han at bygge et meget stort Skib, hvorfra han ligesom fra en Fæstning kunde angribe Fjenden ovenfra med Kastespyd. Han gjorde Athyls Sønner Homod og Thole til Stavnboer paa det og gjorde den ene af dem til Styrmand og satte den anden til at værge Stævnen. Det skortede hverken Ring paa Kløgt eller Dygtighed til at tage det op med dem, han lod nemlig kun en ringe Del af sine Folk stille til Skue og magede det saa, at Fjenden skulde angribes i Ryggen. Da Omund af Odd havde faaet Kundskab om dette snedige Anslag, sendte han Folk ud, der skulde gjøre det af med dem, der var lagt i Baghold, og bød Athyl Skaaning angribe Ring. Han var mindre heldig i at adlyde dette Bud end rask til at give sig i Lag dermed, han tabte Slaget og led et saadant Nederlag, at han maatte fly til Skaane. Efter at Omund med Odds Bistand igjen havde faaet samlet Stridskræfter, lod han sin Flaade udfolde sig for at holde Søslag. Samtidig gik Athyl, som i Drømmesyner havde faaet sikker Kundskab om Krigen i Norge, hurtigst muligt under Sejl for at gjøre godt igjen, hvad han

havde forbrudt ved sin Flugt, og stødte til Omunds Glæde til ham, lidt før Slaget skulde begynde. Stolende paa hans Hjælp gav Omund sig i Lag med det og havde lige saa meget Held med sig, som han gik tillidsfuld til det, thi i den Dyst, han selv tog, vandt han den Sejr, som hans Mænd var gaaet glip af. Dødelig saaret saa' Ring paa ham med sine bristende øjne, og efter at have vinket ham hen til sig med Haanden, saa godt han kunde, thi Stemmen svigtede ham, bad han ham indstændig om at blive hans Svigersøn og forsikrede, at han med Glæde gik i Døden, naar han efterlod sin Datter saadan en Husbond. Han døde, inden han kunde faa Svar, og Omund udgjød Taarer over hans Død. Han gav Homod, hvis trofaste Bistand han havde nydt godt af i Krigen, den ene af Rings Døtre til Ægte og ægtede selv den anden.

I de samme Dage havde Jomfru Rusla, som i Henseende til ypperlige Krigsbedrifter viste større Mod, end Kvinder plejer at lægge for Dagen, i Norge ført hyppige Kampe med Sin Broder Thron, om hvem der skulde have Overherredømmet. Da hun ikke kunde finde sig i, at Omund herskede over Nordmændene, erklærede hun alle, der lød under Danmark, Krig. Da Omund fik Bud herom, sendte han sine dygtigste Mænd ud for at undertrykke dette Oprør, men Rusla overvandt dem og blev saa hovmodig af sin Sejr, at hendes Sind opfyldtes af overdrevne Forhaabninger, og hun satte sin Hu til at bemægtige sig Overherredømmet i selve Danmark. Hun angreb først Halland, hvor hun blev modtagen af Homod og Thole, som Kongen havde sendt did, og overvunden maatte hun ty til sin Flaade. Kun tredive af hendes Skibe lykkedes det at slippe bort, de øvrige blev tagne af Fjenden. Da hun var undsluppen Danskerne, blev hun angrebet af sin Broder Thron, som blev overvunden af hende og mistede hele sin Hær og maatte flygte over Dovrefjæld uden en eneste Følgesvend, og saaledes omskiftede hun, som kort i Forvejen havde maattet vige for Danskerne, nu Flugt med Sejr ved at overvinde sin Broder. Da Omund spurgte det, sejlede han igjen til Norge med en stor Flaade, og det første, han gjorde, var at lade Homod og Thole, som han sendte til Thelemarken ad en hemmelig Gjenvej, ophidse Folkene der til at rejse sig imod hendes Herredømme, og Følgen blev, at Rusla blev fordreven fra Riget af Almuen og tyede ud paa øerne i Haab om at kunne bjærge sig der, og da Danskerne kom, vendte hun Ryg og flyede uden Sværds slag. Kongen forfulgte ivrig den flygtende, opbragte hendes Flaade paa Havet og tilintetgjorde den fuldstændig og vandt en afgjørende Sejr over Fjenderne uden Blodsudgydelse og gjorde herligt Bytte. Rusla, der var sluppen bort med nogle ganske faa Skibe, pløjede Bølgerne af alle Kræfter, og medens hun søgte at undslippe Danskerne, stødte hun paa sin Broder og blev dræbt af ham. Saaledes plejer uforudsete Farer at volde størst Fortræd, og de Ulykker, man mindst frygter, gjør Tilfældet ofte værre end dem, der truer. Kongen gav Thron et Høvdingdømme til Løn, fordi han havde fældet sin Søster, Resten af Landet gjorde han skatskyldig, og derpaa vendte han hjem til Danmark.

Paa den Tid var Thore og Bjørn, Ruslas ypperste Kæmper, paa Vikingetog ved Irland. De havde i sin Tid svoret at hævne deres Herskerinde, og da de nu spurgte hendes Død, skyndte de sig til Omund og æskede ham til Holmgang, hvilket det fordum ansaas for en Skam for en Konge at afslaa, thi i gamle Dage regnedes en Fyrstes Navnkundighed mere efter Vaabendaad end efter Rigdom. Homod og Thole traadte nu frem og bød sig til at kæmpe med dem, der udæskede Kongen. Omund priste dem højlig derfor, men vægrede sig i Førstningen

for Skams Skyld ved at tage imod deres Hjælp, men til sidst gav han efter for sine Mænds mange Bønner og fandt sig i, at andre forsøgte Lykken i hans Sted. I den Kamp, hedder det sig, bed Bjørn i Græsset, og Thore slap fra det haardt saaret. Da han var kommen sig af sine Saar, tog Kongen ham strax i sin Tjeneste og gjorde ham til Jarl over Norge. Derpaa krævede han ved Sendemænd den sædvanlige Skat af Slaverne, men de tirrede ham ikke blot ved at dræbe Sendemændene, men ogsaa ved at angribe Jylland. Han overvandt da i et Slag syv Konger og stadfæstede ved sin Sejr den vante Ret til Skat.

Stærkodder var nu bleven affældig som Følge af sin høje Ælde, og man holdt for, at han nu havde udtjent som Krigsmand og Kæmpe. For at han nu ikke for sin Alderdoms Skyld skulde miste sin fordums Hæder, mente han, det vilde være ypperligt frivillig at søge Døden og af egen Drift fremskynde den. Han, som saa tit havde bestaaet herlige Kampe, holdt for, at det vilde være skammeligt at dø Straadød, og for at forøge den Navnkundighed, han havde vundet i sit forbigangne Liv, foretrak han at falde for en hvilken som helst fribaaren Mands Haand frem for at vente paa en sendrægtigt kommende naturlig Død. Saa forsmædeligt ansaas det i gamle Dage for at være for dem, der gav sig af med Krigsvæsen, at dø paa Sottesengen. Da han nu altsaa var affældig og hans øjnes Lys slukket, og han var led ved at leve længer, bar han, for at købe en til at blive hans Drabsmand, det Guld han havde tjent ved at dræbe Ole, hængende om Halsen, idet han mente, at den bedste Maade, hvorpaa han kunde sone det Højforræderi, han havde begaaet, vilde være at betale den samme Løn, han havde faaet for at dræbe Ole, for selv at blive dræbt og at udrede det Guld, han havde faaet for en andens Død, som Betaling for sin egen, thi det, tyktes ham, var den smukkeste Brug, han kunde gjøre af den Løn, han havde tjent paa saa skammelig Vis. Omgjortet med to Sværd vaklede han af Sted støttende sine kraftesløse Skridt med to Stokke, og da en Almuesmand saa' ham, tyktes det ham overflødigt, at den gamle Mand havde to Sværd, hvorfor han spottende bad ham om at give ham det ene af dem. Stærkodder vakte Haab hos ham om, at han vilde gjøre hvad han bad om, og bød ham komme nærmere, og saa drog han det ene Sværd og gjennemborede ham. Det saa' en Mand ved Navn Had, der var ved at bede vilde Dyr med sine Hunde - hans Fader var den Hlenne, som Stærkodder i sin Tid dreven af Anger over sit ugudelige Mord paa Ole havde dræbt -, og nu opgav han sin Jagt og bød to af sine Følgesvende spore deres Heste af alle Kræfter og ride ind paa den gamle Mand for at skræmme ham. De sprængte af Sted, men da de vilde ride tilbage, stoppede Stærkodder dem med sine Stokke, og de maatte bøde med Livet. Had blev saare forskrækket ved at se dette og red nærmere, og han kjendte da den gamle, men denne kjendte ikke ham. Saa spurgte Had, om han vilde tuske et Sværd bort for en Vogn, hvortil Stærkodder svarede, at i gamle Dage plejede han at revse Spottefugle, og aldrig havde frække Folk fornærmet ham ustraffet, men hans blinde øjne kunde ikke skjelne Ynglingens Træk, og derfor kvad han denne Vise, der skulde kundgjøre, hvor harmfuld han var:

Altid fremad
Floden flyder,
saadan lider
Livets Løb.
Stund, som svandt,

for stedse svandt,
og til sidst
er Døden sikker.

Gammel Mand
har liden Gammen,
dumme øjne,
døve øren,
Ælde lammer
alle Lemmer,
sløver Vid
og slapper Viljen.

Grumt har Tidens
Tand mig gnavet,
frem i Mørke
jeg mig famler.
Tungt og trægt
jeg Jorden træder,
støtte maa mig
tvende Stave.

Glemte af alle
er den gamle;
før hans Ry
om Lande fløj.
Ikkun Had
maaske mig husker;
maatte jeg
dog ham blot møde!

Grant jeg mindes,
gjæv han var,
trofast Ven
mod sine Venner,
ej sit Guld
for dem han gjemte,
og for Fjender
ej han flyede.

Saa for mig
det Nornen maged,
at mit Liv
i Kamp er ledet;
altid glad jeg
svang mit Glavind,

Gammen var mig
Slagets Gny.

Stovt jeg stod
i Stridens Stævne,
flokkevis jeg
Fjender fælded;
Ulv og ørn
jeg Aadsler skaffed,
Hæder vandt jeg
mig ved Hug.

Skjold og Hjælm
jeg sønder hugged,
selv blev ej
for Saar jeg sparet;
end den Mand
jeg mindes grant,
som mig kraftig
Issen kløved.

Had svarede og kvad:

Skal jeg saa dig
skue, Skjald,
dig, som kvad
om Kamp og Konger?
Sig mig, hveden
hid du vandred,
hvorhen fører
dig din Vej?

Sært din Skæbne
nu er skiftet;
hvor er Kæmpens
kjendte Kræfter?
Mat du vakler
hen ad Vejen,
støtter dig paa
tvende Stave.

Som paa Vandet
Vind og Vove
tumler med
den tunge Skude,
saa har Livet
leget med dig,

liden Lyst
det har dig levnet.

Bedst, mig tykkes,
nu du bytter
mod en Vogn
dit hvasse Vaaben;
aldrig Sværd
du svinger mer,
giv du mig
dit gode Glavind.

Bedre vil
en Vogn dig baade
end de Stave,
som dig støtter.
Giv dit Sværd mig
med det gode,
vil med Magt
du ej det miste.

Stærkodder svarede:

Taabe, tomme
Ord du taler!
uden Løn
bør Hjælp man yde.
Vandre paa min
Fod jeg vil,
ej mit Sværd
til dig jeg sælger.

Skam dig, at du
haaned Skjalden,
som bør højt
i Ære holdes!
Smukt en gammel
Helt at smæde,
som har Ros og
Ry fortjent!

Give dig
mit gode Glavind!
Er det Vaaben
du vel værdig?
Kun en bold
og ædel Kæmpe

svinge skal
mit hvasse Sværd.

Ej for fejge
Folk det passer,
ej for Folk,
som Vellyst fryder.
Mæsk din Bug
med Mad og Mjød;
bedre det
end Kamp dig baader.

Tit paa Hjælme
tungt det faldt,
da med Oles
Søn jeg drog.
Hvem jeg mødte
paa min Vej,
gol med Gny
mit Glavind over.

Fly jeg Kurlands-
flokken lærte,
da den spændte
Snarer for os.
Tungt paa Træsko
Dansken traadte,
skarpe Pigge
ej ham skaded.

Hame vog jeg
- haardt han hug -,
Ynk jeg voldte
Estlandsynglen;
Svarlig skreg
Sangalers Skare,
da jeg fulgte
Flebaks Søn.

Haardt det holdt
at bjærge Ho'det
fra de Mænd
i Thelemarken,
brast da baade
Hjælm og Brynje,

Haardt de Smedes
Hamre hugged.

Over Tysken
Hævn jeg tog,
da jeg Svertings
Sønner fælded,
gjæsted dem
i Gammenslag,
hævned glad
den gode Frode.

Fager Mø
jeg modig værned,
Brødre syv
i Græsset bed.

Jorden dér
mit Blod fik drikke,
aldrig Græs
der groede siden.

Saa med Ker
til Søs jeg kæmped,
Vaske vog jeg,
fælded Visin,
fælded Lers
de fire Sønner,
kued alle
Bjarmlands Kæmper.

Fangede saa
Irrers Fyrste,
tog Dublins
de dyre Skatte.
Aldrig gaar det
vist i Glemme,
hvad jeg øved
paa Braavalla.

Længe nok
du lyttet har,
dog kun lidt
fik du at vide.
Aldrig fik min
Tale Ende,

om jeg skulde
alt fortælle.

Saalunde kvad Stærkodder. Da han endelig af deres Samtale skjønnede, at Had var Hlennes Søn, og saaledes kom paa det rene med, at den unge Mand var af fornem Herkomst, bød han ham sin Hals til Hug, idet han opmuntrede ham til ikke at være bange for at tage Hævn over sin Faders Banemand, og derhos lovede han, at naar han gjorde det, skulde han faa det Guld, han havde faaet af Hlenne. Og for end yderligere at ophidse ham imod sig, skal han have kvædet saalunde:

Had, din Fader,
bør du hævne,
jeg med Vold
og Vilje vog ham.
For hans Bane
selv jeg byder
dig mit Liv
og Løn derhos.

Længe var jeg
led ved Livet,
men kun Helt
skal Helten fælde.
Føj mig nu
og dræb din Fjende,
glad i Døden
gaar den gamle.

Trøsket Træ,
som ej kan trives,
vige bør
for Træ, som voxer.
Fældes vil jeg,
før jeg falder,
sød er Død,
som selv man søger.

Med disse Ord tog han Pengene op af Pungen og rakte ham dem. Had, der lige saa meget ansporedes af Begjærlighed efter at komme i Besiddelse af Guldets som af Lyst til at hævne sin Fader, lovede, at han vilde gjøre, som han bad, og ikke afslaa den Løn, han bød ham. Stærkodder rakte ham ivrig sit Sværd. strakte Halsen frem og opmuntrede ham til at hugge til uden Frygt og til ikke at bruge Sværdet som en Kvinde, og lod ham derhos vide, at naar han, efter at have fuldt byrdet Drabet, sprang imellem Hovedet og Kroppen, inden denne faldt, vilde Vaaben ikke bide paa ham; men om han sagde dette for virkelig at belære ham eller for at straffe ham for Drabet, er ikke let at sige, thi det kan godt være, at Legemets Masse vilde have knust ham, naar han sprang. Had svang Sværdet af al sin Magt og hug Hovedet af den gamle.

Da det afhuggede Hoved faldt til Jorden, skal det, efter hvad der fortælles, have bidt i Græsset, saa at Mundens Glubskhed endnu i Dødens Stund bar Vidne om hans Sinds Grumhed. Had, som frygtede for, at der stak Svig under Stærkoddens Løfter, vogtede sig imidlertid vel for at springe; havde han været letsindig nok til at gjøre det, vilde han maaske være bleven knust af Liget, idet det faldt, og saaledes være kommen til at bøde med sit eget Liv, fordi han havde dræbt den gamle. Dog vilde han ikke lade saa vældig en Kæmpe ligge ubegravet og lod derfor hans Lig jorde paa den Slette, der hedder Rolyng.

Sivard

Omund døde, efter hvad jeg har erfaret, overmaade rolig under den dybeste Fred og efterlod sig to Sønner og lige saa mange Døtre. Den ældste Søn Sivard arvede Riget, medens hans Broder Budle endnu var spæd. Paa den Tid havde Svenskekongen Gøtar fattet en grænseløs Elskov til den ene af Omunds Døtre paa Grund af det Ry, der gik af hendes overordentlige Dejlighed, og han overdrog da en Mand ved Navn Ebbe, Sibbes Søn, det Hverv som hans Sendemand at bejle til Jomfruen. Han røgtede sit Hverv forstandigt og bragte velkomment Bud med tilbage om, at Pigen gav sit Samtykke. og der var nu ikke andet, han ønskede, end at komme til at holde Bryllup, men da Gøtar var bange for at holde det blandt fremmede, bad han om, at hans Brud maatte blive sendt over til ham, idet han atter benyttede sig af Ebbe, den samme Sendemand, som han havde skicket til Danmark første Gang.

Da Ebbe nu kun med et ganske lidet Følge drog igjennem Halland, søgte han Nattely i en Landsby, hvor to Brødre havde deres Huse liggende lige over for hinanden med en Flod imellem. Disse Brødre havde for Skik at myrde dem, de gjæstfrit havde modtaget, idet de snedig forstod at skjule deres røveriske Færd under Venligheds Maske. De havde hængt en aflang Bjælke ligesom en Perse og forsynet med en Jernegg op i den øverste Del af Huset, hvor den var gjort fast med skjulte Kjæder, og ved Nattetid plejede de saa at fire den ned ved at give los paa Kjæderne og skære Hovederne af dem, der laa neden under den. Paa den Maade havde de med dette Hængeværk halshugget adskillige. Efter at Ebbe og hans Mænd havde nydt et rigeligt Maaltid, redte Tjenerne et Leje til dem ved Arnen, saaledes at de ved Hjælp af den lumske Bjælke kunde hugge Hovederne af dem, som de laa der med dem op imod Ilden. Da de var gaaet, bød Ebbe, som nærede Mistanke til den Indretning, de havde hængende over Hovederne paa sig, sine Stalbrødre at lade, som om de sov, og saa skifte Plads, det vilde baade dem overmaade vel, sagde han. Der var imidlertid nogle iblandt dem, som ikke hørte med til Ebbes Følge, og som ikke brød sig om det Bud, de andre lød, men blev liggende ganske rolig der, hvor de fra først af havde lagt sig. Da det saa var begyndt at blive mørk Nat, blev den svære hængende Indretning firet ned af dem, der var sat til at passe den, og idet den slap ud af Baandene, der holdt den, og med stor Kraft faldt til Jorden, slog den dem, der laa under den, ihjel. Da nu de, hvem det paalaa at udføre denne Misgjerning, kom med Lys for at forvise sig om, hvorledes det var gaaet, saa' de, at Ebbe, for hvis Skyld de især havde gjort det, forsigtig havde forebygget Faren. Han angreb dem strax, og de maatte

bøde med Livet for, hvad de havde gjort. I det gjensidige Blodbad mistede Ebbe ogsaa sine Ledsagere, men han fandt en Baad og slap paa den over den af Isflager opfyldte Flod og bragte Gøtar Bud om det Nederlag, han havde lidt, i Steden for om Udfaldet af sit Ærinde.

Gøtar skjønnede, at dette var sket paa Sivards Anstiftelse, og beredte sig til at hævne den Uret, der var tilføjet ham, med Vaabenmagt. Sivard blev overvunden af ham i Halland og flyede, efter at Fjenderne havde taget hans Søster til Fange, til Jylland. Her vandt han et Slag imod Slavernes Almue, der havde vovet sig til Kamp uden at have nogen Høvidsmand, og den Sejr skaffede ham lige saa megen Ære, som hans Flugt havde bragt ham Skam. Men da de, som han havde slaaet, dengang de ingen Høvidsmand havde, kort efter fik en Anfører, blev han overvunden af dem i et Slag paa Fyn. Han kæmpede gjentagne Gange med dem i Jylland, men havde stadig Uheld med sig, og Enden blev, at han efter at have mistet Skaane og Jylland kun havde den midterste Del af Riget tilbage ligesom Dele af en fortæret, hovedløs Krop. Hans Søn Jarmerik faldt tillige med sine smaa Søstre i Fjendens Hænder, og den ene af Pigerne blev solgt til Nordmændene, den anden til Tyskerne, thi i gamle Dage plejede Giftermaal at være Gjenstand for Salg. Daneriget, som var blevet udvidet med saa meget Mod, navnkundigt ved Forfædrenes store Bedrifter og styrket ved saa mange Sejre, blev saaledes ved én Mands Fejghed fra den mest straalende Lykke og den mest blomstrende Tilstand drevet saa langt ud i Skjændsel, at det nu selv maatte udrede Skat, i Steden for at det før havde opkrævet den. Men Sivard, som saa tit var bleven slagen og havde maattet fly paa den skammeligste Maade, kunde ikke udholde at holde Statens søndrede Ror i sin Haand under de forsmædelige Kaar, Landet nu var stedt i, efter at Forfædrene havde vundet saa megen Hæder, og for at han ikke ved at leve længere skulde sætte den sidste Rest af Ære til, skyndte han sig at søge en hæderlig Død paa Valpladsen, thi Attraa efter at afkaste al Bekymring gjorde hans Sjæl, der ikke kunde glemme Ulykken, led ved Livet; i den Grad havde hans Begjærlighed efter at slippe bort fra sin Skam gjort ham Dagens Lys forhadet. Efter at have samlet Krigsfolk erklærede han derfor en Mand ved Navn Simon, der under Gøtars Overhøjhed var Høvidsmand i Skaane, aabenlys Krig, og idet han drev den igjennem med haardnakket Letsindighed, endte han efter at have fældet Simon sit Liv under et stort Blodbad blandt sine Fjender. Befri Fædrelandet for den Tynge at maatte betale Skat kunde han dog ikke.

Budle og Jarmerik

Imidlertid holdtes Jarmerik tillige med sin jævnaldrende og Diebroder Gunn i Fængsel hos Slaverkongen Ismar. Omsider blev han tagen ud af Fængslet og sat til Agerbrug og maatte gjøre Bondearbejde. Paa Grund af den Dygtighed, hvormed han røgtede denne Gjerning, blev han forflyttet til Opsynsmand over Kongens Trælle. Da han ogsaa røgtede dette Hverv med den største Redelighed, blev han optagen blandt Kongens Hirdmænd, og da han paa Hofmandsvis lagde overordentlig Høviskhed for Dagen, blev han snart en af Kongens Venner og fik den første Plads i hans Fortrolighed, og ved sine Fortjenester naaede han saaledes

ligesom Trin for Trin fra de laveste Kaar op til Ærens højeste Tinde. For ikke at henleve sin Ungdom i Sløvhed og Dorskhed øvede han sig i krigerske Idrætter og udviklede ved Flid de Gaver, Naturen havde skjænket ham. Alle holdt af Jarmerik, kun Dronningen nærrede Mistillid til ham. Saa meldte Rygtet pludselig, at Kongens Broder var død. Ismar vilde give ham den prægtigste Begravelse, og for at gjøre saa meget større Stads af hans Ligfærd lod han med kongelig Rundhaandethed berede et Gjæstebud. Jarmerik, hvem ellers Omsorgen for Husvæsenet paahvilede sammen med Dronningen, begyndte imidlertid at se sig om efter en Udvej til Flugt, hvortil den Omstændighed, at Kongen var borte, syntes at byde Lejlighed. Han var nemlig paa det rene med, at, skjønt han levede i Glans og Herlighed, vilde han dog kun vedblive at være Kongens usle Træl og saa at sige leve af Naade og andres Velgjerninger. Han mente derhos, at skjønt han nød de største Æresbevisninger hos Kongen, var Friheden at foretrække for al Gammen, og han brændte af den største Begjærlighed efter at se sit Fædreland og sin Slægt. Men da han vidste, at Dronningen havde sørget for tilstrækkelige Vagtposter, for at ingen af Fangerne skulde undløbe, sørgede han for ved List at naa, hvad han ikke kunde naa med Magt. Han tog derfor en af Bast og Vidjer flettet Kurv af Form som et Menneske, af den Slags, som Bønderne plejer at bruge til at skræmme Fuglene fra Kornet med, lagde en levende Hund i den, afførte sig sine Klæder og klædte Kurven paa med dem, for at den skulde faa saa meget større Lighed med et Menneske. Derpaa brød han Kongens eget Skatkammer ned, tog Pengene ud deraf og gjemte dem paa Steder, som kun han kjendte. Imidlertid havde Gunn, som han havde paalagt at skjule, at han var borte, baaret Kurven ind i Borgen og faaet Hunden til at gjø, og da Dronningen spurgte, hvad der var paa Færde, sagde han, at det var Jarmerik, der var gaaet fra Forstanden og raabte op. Da hun saa' den menneskelignende Kurv, lod hun sig narre af Ligheden og bød, at det forrykte Menneske skulde kastes ud af Huset. Gunn bar da Kurven udenfor og lagde den i Sengen, som om det var hans Stalbroder, der var helt rasende. Da det lakkede ad Nat, muntrede han Skildvagterne og beværtede dem rigelig med Mad og Vin, og da de sov, skar han deres Hoveder af og lagde dem ned imellem Benene paa dem for at gjøre deres Død saa meget forsmædeligere. Dronningen vaagnede ved Støjen og styrtede til Døren nysgjerrig efter at faa at vide, hvad Grunden dertil var, og da hun uforsigtig stak Hovedet udenfor, gjennemborede Gunn hende med sit Sværd, inden hun fik set sig for. Da hun fornam sit Banesaar, segnede hun om, rettede Blikket mod sin Banemand og sagde: "Havde jeg faaet Lov til at beholde Liv og Helsen, skulde ingen Svig hjælpe dig ustraffet ud af Landet", og den Slags Trusler udstødte hun mange af imod sin Banemand, inden hun døde. Derpaa stak Jarmerik sammen med Gunn, hans Forbundsfaelle ved denne berømmelige Daad, hemmelig Ild paa Teltet, hvor Kongen ved Gjæstebudet fejrede sin Broders Ligfærd, og alle var overvældede af Drik. Da Ilden greb om sig vidt og bredt, rystede nogle Rusen af sig, steg til Hest og satte efter Ophavsmændene til Branden, da de havde set, hvem det var. Men de to Ynglinger sprængte først af Sted paa de Heste, de havde taget, og til sidst, da det lange Ridt havde mattet Dyrene, flygtede de videre til Fods. Da Forfølgerne næsten havde indhentet dem, blev en Flod, de kom til, deres Frelse. Der var nemlig en Bro over den, og for at sinke Forfølgerne overhuggede de, inden de gik over den, Plankerne ind til Midten, saa den ikke blot ikke kunde bære nogen Vægt, men var lige ved at styrte sammen. Da de var komne over, skjulte de sig omhyggelig i

en mørk Afgrund. Slaverne, der satte efter dem, saa' ikke den Fare, der truede dem, men red uforsigtig ud paa Broen, og da Plankerne ramlede sammen under Vægten af Hestene, styrtede de i Floden. Da de svømmede ind til Bredden, blev de modtagne af Gunn og Jarmerik og enten druknede eller blev dræbte. Saaledes udførte de to Ungersvende med en saa overordentlig Snildhed, som om de ikke var bortløbne Trælle, men gamle kløgtige Mænd, en Bedrift, der var større, end man kunde vente efter deres Alder, og udførte heldig deres sindrigt udtænkte Plan. Da de naaede Strandbredden, tog de et Skib, som de tilfældigvis traf paa, og sejlede ud paa Dybet. Da Barbarerne, som forfulgte dem, saa' dem sejle, søgte de at kalde dem tilbage ved at raabe til dem, at hvis de vendte om, lovede de dem, at de skulde blive Konger, thi efter hvad der var almindelig Vedtægt fra Arilds Tid af, skulde den, der dræbte en Konge, være hans Efterfølger. Medens de flygtede, døvede Slaverne længe deres øren med uafbrudt at raabe deres træske Løfter efter dem.

Paa den Tid herskede Budle, Sivards Broder, som Stedfortræder over Danskerne, men da Jarmerik kom hjem, nødte de ham til at overgive Riget til ham, saa han fra Konge blev Undersaat. I de samme Dage dræbte Gøtar Sibbe, som han skyldte for at have krænket hans Søster. Opbragte over Sibbes Død tyede hans Frænder jamrende til Jarmerik og lovede, at de for at faa Hævn for deres Frænde vilde angribe Gøtar sammen med ham. Og de holdt, hvad de lovede, thi efter ved deres Bistand at have fældet Gøtar bemægtigede Jarmerik sig Sverige. Da han nu herskede over to Folk, paaførte han i Tillid til sin forøgede Magt Slaverne Krig. Fyrretyve slaviske Fanger lod han hænge, hver med en Ulv ved Siden af sig. Den Straf blev tidligere anvendt for Frændemord, nu vilde han, at den skulde anvendes over for Fjenderne, for at man af dette Fællesskab med grumme Vilddyr kunde skjønne, hvor rovgriske de havde været over for Danskerne. Efter ogsaa at have underlagt sig Landet lagde han Besætninger paa passende Steder. Derpaa drog han videre og anrettede Nederlag blandt Semberne, Kurlænderne og adskillige andre af østerledens Folkefærd; Slaverne holdt for, at nu, da Kongen var optagen paa denne Maade, var der Lejlighed for dem til at gjøre oprør, og efter at have dræbt de Høvdinger, han havde sat over dem, hærjede de Danmark. Jarmerik opsnappede, da han vendte tilbage fra Vikingetog, deres Flaade og ødelagde den, og ved den Bedrift øgede han end yderligere den Hæder, han havde vundet ved sine tidligere Sejre. Deres Stormænd tog han for øvrigt Livet af paa en Maade, som det var en Ynk at se paa; han trak nemlig først Remme igjennem deres Haser, og saa bandt han dem til vilde Tyres Klove og pudsede Bulbidere paa dem, saa de blev slæbt over Stok og Sten ud i Sumpe og Moradser. Det tog Modet fra Slaverne, og de bøjede sig i Angst og Bæven for Kongens Myndighed. Efter at Jarmerik nu var bleven beriget med Bytte fra saa mange Folkefærd, lod han med beundringsværdig Kunstfærdighed opføre en Bygning paa en høj Klippe for at have et sikkert Sted at gjemme det paa. Han opkastede en Høj af Græstørv og lagde Grunden med en Mængde Klippeblokke; den nederste Del omgav han med en Vold, i Midten var der Kamre og øverst Brystværn, og helt rundt omgav han den med en uafbrudt Række Vagtposter. Fire overmaade store Porte, en paa hver Side, gav uhindret Adgang, og i dette prægtige Hus opdyngede han alle sine Skatte. Efter saaledes at have ordnet sine Sager hjemme vendte han atter sin Hu til fremmede Lande. Han begyndte igjen at sejle og var ikke sen til at holde Søslag med fire hellespontiske Brødre, gamle forfarne Vikinger, som han mødte paa Havet. Efter at

have kæmpet med dem i tre Dage holdt han inde med Kampen imod at faa deres Søster og Hælvten af den Skat og Skyld, de havde lagt paa dem, de havde overvundet.

Derpaa kom Bikke, en Søn af Liflændernes Konge, efter at være undsluppen fra det Fangenskab, de nys omtalte Brødre holdt ham i, til Jarmerik, men han havde nu alligevel ikke glempt den Uret, denne havde øvet imod ham ved i sin Tid at have berøvet ham hans Brødre. Han blev venlig modtagen af Jarmerik og fik snart en afgjørende Stemme ved alle hans hemmelige Raadslagninger. Da han mærkede, at han i alle Ting kunde faa Kongen til at gjøre, hvad han sagde, forledte han ham, naar han spurgte ham til Raads, til de afskyeligste Ting og drev ham til at begaa Forbrydelser og Skjændselsgjerninger, og saaledes søgte han snedig at skade Kongen under Skin af at være ham en tro Tjener. Det var især hans nærmeste Frænder, han ophidsede ham imod, idet han saaledes søgte ved List at opnaa den Hævn for sine Brødre, som han ikke kunde skaffe sig med Magt, og Enden blev, at Kongen, som lagde sig efter de skidneste Laster i Steden for efter Dyd, blev almindelig forhadet paa Grund af de Grusomheder, han begik efter sin troløse Raadgivers Tilskyndelse. Endogsaa blandt Slaverne udbrød der Oprør imod ham, og for at dæmpe det lod han trække Reb igjennem Benene paa dem af deres Høvdinge, han havde fanget, hvorpaa han lod dem sønderrive af Heste, som trak hver til sin Side. Saaledes omkom deres Fyrster ved at faa deres Legemer splittede ad til Straf for deres Halsstarrighed, og det holdt Slaverne i fast og urokkelig Underdanighed.

Imidlertid greb Jarmeriks Søstersønner, der var fødte og opdragne i Tyskland, støttende sig paa den Adkomst, de havde til Riget efter deres Bedstefader, til Vaaben imod deres Morbroder, idet de paastod, at det lige saa godt tilkom dem som ham. Han ødelagde deres Fæstninger i Tyskland med Krigsmaskiner, belejrede eller indtog adskillige af deres Byer og jævnedes endog nogle af dem med Jorden og vendte hjem til Danmark med en Sejr, som intet Blod havde kostet ham. Saa kom de hellespontiske Brødre med deres Søster, for at han, som aftalt var, kunde holde Bryllup med hende. Da det var fejret, drog han atter efter Bikkes Tilskyndelse til Tyskland, fangede i et Slag sine Søstersønner og betænkte sig ikke paa at lade dem hænge. Han samlede derpaa Landets Stormænd under Paaskud af, at han vilde gjøre Gilde for dem, og lod dem dræbe paa samme Maade.

Kongen satte sin Søn Broder, som var født ham i et tidligere Ægteskab, til at have Opsigt med sin Stifmoder, og det Hverv røgtede han med den største Aarvaagenhed og Samvittighedsfuldhed, men Bikke beskyldte ham hos hans Fader for at have bedrevet Ukyskhed med hende, og for at give det Udseende af, at det ikke var nogen falsk Anklage, underkjøbte han Folk til at aflægge falsk Vidnesbyrd. Da Anklagen var bleven fremsat i sin fulde Udstrækning, og Broder ikke kunde anføre noget til Støtte for sit Forsvar, bød hans Fader sine Venner fælde Dom over den overbeviste Misdæder, idet han holdt for, at det vilde være mindre stridende imod hans faderlige Følelser at lade andre idømme Sønnen den Straf, der tilkom ham, end at gjøre det selv. De kjendte alle for Ret, at han burde landsforvises, med Undtagelse af Bikke, han gyste ikke tilbage for at fælde en grummere Dom, at han skulde lade sit Liv; den, der havde begaaet en saa skammelig Forbrydelse, burde hænges, sagde han; men for at ingen skulde tro, at det var hans Faders Grumhed, der voldte det, skulde han, naar han havde faaet Strikken om Halsen, holdes oppe af Tjenere med en Bærestang. sagde han,

saa at de, naar de blev trætte og slap Byrden, saa at sige blev skyldige i den unge Mands Død og ved deres Brøde friede Kongen fra Beskyldning for at have dræbt sin Søn. Hvis den anklagede ikke fik sin Straf, tilføjede han derhos, vilde han pønse paa Anslag imod sin Faders Liv. Bolersken Svanhild burde for at komme af med Livet paa saa forsmædelig en Maade som muligt trædes ihjel af Dyr. Kongen fulgte Bikkens Raad og lod sin Søn hænge, men lod de omstaaende støtte ham med en Planke, saa han ikke kvaltes, og da Strikken saaledes ingen Skade gjorde ham, idet den kun trykkede Halsen ganske lidt, saa' det ud, som om Straffen kun fuldbyrdedes for et Syns Skyld. Men Dronningen lod han binde til Jorden med de stærkeste Baand for at lade hende søndertræde af Heste. Hun skal, efter hvad der fortælles, have været saa fager, at selv Hestene gyste tilbage for at søndertræde saa dejlige Lemmer med deres smudsige Hove. Det bares Kongen for, som om dette maatte være et Vidnesbyrd om hans Hustrus Uskyldighed, og greben af Anger over sin Vildfarelse skyndte han sig at løse den falskelig anklagede. Imidlertid kom Bikke hastig til og sagde, at naar hun laa med Ansigtet opad, skræmmede hun Hestene med sin grufulde Galdren, de kunde kun træde hende under Fødder, naar hun laa næsegrus. Han vidste nemlig godt, at hendes Fagerhed var hendes Frelse. Efter at Dronningen var bleven lagt, som han sagde, blev Hesteflokken dreven frem og satte de mange Hove dybt i hendes Legeme, og saalunde døde Svanhild. Imidlertid gik den Hund, Broder plejede at have med sig, hen til Kongen, idet den ligesom klagede sig og syntes at græde over den Straf, dens Herre led, og hans Falk, som blev bragt til Kongen, begyndte med Næbbet at plukke Fjerene helt af paa Brystet. Kongen tog dens Nøgenhed som et Varsel om, at han vilde blive barnløs, og for at forebygge dette Varsel sendte han skyndsomst Folk hen at løse hans Søn af Strikken, thi han tog den fjerløse Fugl som et Forbud om, at han vilde komme til at gaa barnløs i sin Grav, i Fald han ikke tog sig i Agt. Da Broder var bleven befriet fra Døden, blev Bikke ræd for, at han vilde blive straffet for sin Anklage, og han skyndte sig derfor til de hellespontiske Brødre og meldte dem, at Kongen havde ladet Svanhild lide en forsmædelig Død. Da de satte Sejl til for at hævnne deres Søster, vendte han tilbage til Jarmerik og sagde ham, at Hellespontierne lavede sig til at paaføre ham Krig. Kongen holdt for, at det var sikrere at kæmpe bag Mure end i aaben Mark, og trak sig tilbage til den faste Borg, han havde bygget, og for at kunne udholde en Belejring dér fyldte han de indre Rum med Forraad og besatte Brystværnene med væbnede Mænd. Borgens øverste Tinder var helt rundt smykkede med Skjolde, der funkede af Guld. Nu traf det sig saa, at Hellespontierne, da de skulde dele det Bytte, de havde gjort, dræbte en stor Hob af deres Mænd, som de beskyldte for at have gjort sig skyldige i Underslæb. Da de nu som Følge af denne indbyrdes Strid havde fældet saa mange af deres Krigsfolk, mente de, at det vilde overstige deres Kræfter at indtage Borgen, og de søgte derfor Hjælp hos en Troldkvinde ved Navn Gudrun: hun magede det saa, at Kongens Stridsmænd pludselig blev slagne med Blindhed og gav sig til at slaas indbyrdes. Da Hellespontierne saa' det, rykkede de frem med et Stormtag og besatte de forreste Adgange til Portene. Derpaa rev de Stolperne op og brød ind i Huset, hvor de fældede Fjendens blinde Skarer. Under det Ustyr kom Odin til og kastede sig midt ind iblandt de kæmpende, hvor Trængslen var størst, og gjengav ved sin guddommelige Magt Danskerne, som han altid havde omfattet med faderlig Kjærlighed, det Syn, som Trolddomskunster havde berøvet dem, og derhos gav han dem Anvisning paa, at de, skjønt

Hellespontierne plejede at hærde deres Legemer imod Vaaben ved Galdresange, kunde fælde dem ved at overdænge dem med Sten. Saaledes gjorde begge Hære det gjensidig af med hinanden. Jarmerik mistede begge Ben og begge Arme, og den afstumpede Krop rullede om blandt Ligene. Efter ham blev Broder Konge, men det var han kun lidet skikket til.

Snie

Efter Broder tog Sivald Styret. Hans Søn Snie lagde sig, da hans Fader blev gammel, ivrig efter Vikingefærd og ikke blot bevarede han Riget, men gjengav det, mindsket, som det var blevet, dets gamle Omfang. Da han var bleven Konge, gjorde han Ende paa Kæmperne Eskil og Alkils Frækhed og forenede ved denne Sejr atter Skaane, der længe havde været unddraget Danmarks Overhøjhed, med Riget. Omsider blev han betagen af Elskov til Gøtekongens Datter, og hun gjengjældte hans Kjærlighed. Saa skikkede han hemmelig Sendemænd til hende for at faa Lejlighed til at komme sammen med hende, men de blev fangne af Pigens Fader, som lod dem hænge til Straf for den Sendefærd, de saa letsindig havde paataget sig. Snie, som var opsat paa at hævne dem, faldt ind i Gøtland, og da Kongen dér mødte ham med sin Hær, opfordrede de før nævnte Kæmper ham til at lade Sagen afgjøre ved Holmgang mellem begge Kongernes Kæmper. Snie stillede da den Betingelse, at hver af Kongerne enten skulde miste sit eget Rige eller vinde den andens, efter som Lykken var hans Kæmper imod eller med, saa at den overvundnes Rige blev Sejrens Løn. Enden blev, at Gøtekongen trak det korteste Straa som Følge af, at det gik hans Kæmper ilde, og maatte afstaa sit Rige til Danskerne. Da Snie fik at vide, at Gøtekongens Datter efter sin Faders Tilskyndelse var bleven ført bort og gift med Svenskekongen, sendte han en Mand i pjaltede Klæder, der plejede at gaa om og tigge paa Alfarvej, til hende for at forfare hendes Sind. Da han paa Tiggeres Vis havde lagt sig tæt ved Dørtærskelen, fik han tilfældigvis Dronningen at se, og han sagde da med sagte Stemme: "Snie elsker dig". Hun hørte, hvad han sagde, men lod, som om hun ingenting hørte, og hverken saa' sig tilbage eller vendte om, men gik videre ind i Borgen, og da hun strax efter kom tilbage, sagde hun med saa sagte Stemme, at han næsten ikke kunde høre det: "Jeg elsker den, der elsker mig", og derefter gik hun videre ud af Hallen. Tiggeren blev glad over, at hun havde givet Tilsagn om Gjenkjærlighed, og da han Dagen efter sad ved Døren, og Dronningen kom, sagde han paa sin vante kortfattede Maade: "Til ønskets Opfyldelse kræves der et Sted". Hun opfattede ogsaa denne Gang Meningen af hans snilde Ord og gik videre, idet hun fuldstændig lod som ingenting. Da hun lidt efter gik forbi ham igjen, sagde hun, at hun snart kom til Bøkesøre, thi did havde hun bestemt sig til at fly. Da Tiggeren havde faaet det at vide, spurgte han igjen paa sin sædvanlige snilde Maade for at faa Rede paa, hvornaar hun vilde holde sit Løfte, og hun var lige saa snild som han og lige saa dunkel i sin Tale og svarede ham saa kortfattet, hun kunde, at det vilde blive først paa Vinteren. Hendes Ledsagere, som havde opfattet enkelte Ord af denne Elskovstale, troede, at det, der i Virkeligheden var Udslag af den største Snildhed, var fuldstændig Daarekistesnak. Da Snie havde faaet Besked af Tiggeren, bortførte han Dronningen paa et Skib, da hun var gaaet ud under Paaskud af at ville i Bad, efter at han først havde taget hendes Mands Skatte.

Siden var der jævnlig Krig imellem ham og Svenskekongen, idet denne søgte at faa sin lovlige Hustru tilbage og hin at holde fast paa sin ulovlige Elskov, og Udfaldet var tvivlsomt, thi Sejren vendte sig snart til den ene Side, snart til den anden.

Paa den Tid blev Markernes Afgrøde fordærvet som Følge af overmaade daarligt Vejr, og der blev svar Dyretid. Da Almuen som Følge af Levnedsmidlernes Knaphed led haardt af Hungersnød, paalagde Kongen, der ivrig grublede over, hvorledes han skulde kunne hjælpe paa de strænge Tider, Folket Ædruelighed, thi han havde lagt Mærke til, at der gik mere med til at slukke Drankernes Tørst, end de sultne fik. Han forbød derfor Gjæstebud og bød, at der ikke maatte brygges øl af Korn, idet han ved at forbyde overflødig Drikkeri mente at kunne tage Braaden af Hungersnøden, og at der kunde skaffes fuldt op af Mad, naar Folk tørstede.

Nu var der en Mand, som var meget opsat paa at fugte sin Hals og derfor var overmaade kjed af, at alt Drikkeri blev forbudt. og saa fandt han da med stor Snedighed paa en ny Maade at tilfredsstille sin Lyst paa og brød det almindelige Paabud om Afholdenhed ved selv at hengive sig til Drukkenskab, idet han for den Fornøjelses Skyld anvendte et paa en Gang latterligt og skarpsindigt Middel. Han tilfredsstillede nemlig sin Lyst til at drikke sig fuld ved at slikke den forbudne Drik i sig draabevis. Da han nu for den Sags Skyld blev stævnet for Kongen, erklærede han, at der ikke kunde tænkes noget mere ædrueligt Menneske end ham, eftersom han holdt sin Begjærlighed efter at drikke i fulde Drag i Tømme ved den sindrige Opfindelse, han havde gjort, i Retning af at drikke lidt ad Gangen, og han vedblev at værges sig imod den Beskyldning, der var rejst imod ham, ved at skyde sig ind under, at han blot søbede. Saa blev det under Trusler forbudt ham ikke blot at drikke, men ogsaa at søbe, men han kunde ikke aflægge sin Vane, og for at nyde den ulovlige Drik paa en lovlig Maade og ikke lade nogen anden raade over sin Hals dyppede han Skorper i øl, spiste Brødet, der var helt gjennemtrukket med øl, og trak den attraaede Rus i Langdrag ved at spise langsomt, og saaledes naaede han den forbudne Overmættelse paa en Maade, der ikke syntes at stride imod Forordningen. Saa haardnakket og rasende var hans Drikfældighed, at han satte Livet paa Spil for sine Udsvævelsers Skyld og uden en Gang at lade sig skræmme af Kongens Trusler stivede sin ubesindige Lyst af, saa den lod haant om al Fare. For anden Gang blev han stævnet for Kongen anklaget for at have handlet imod Forordningen, men selv da undlod han ikke at forsvare, hvad han havde gjort, idet han gjorde gjældende, at han ingenlunde havde brudt de Love, Kongen havde givet, eller ved de Nydelser, han havde hengivet sig til, krænket det Bud, han havde udstedt om Maadeholdenhed, særlig naar man tog i Betragtning, at den Beskrivelse af Afholdenhed, der gaves i Forordningen om Ædruelighed, syntes at gjøre det utvivlsomt, at det var forbudt at drikke øl, men ikke at spise det. Kongen svor nu ved Rigets Bedste og kaldte alle Guder til Vidne derpaa, at hvis han nogen Sinde igjen vovede sligt, skulde han undgjælde derfor med Livet. Han holdt imidlertid for, at Døden ikke var nær saa haard som Ædruelighed, og at det var lettere at give Afkald paa Livet end paa overstadig Drik, og han kogte atter Korn i Vand og gjærede øllet, og da han nu ikke længer haabede at kunne anføre noget yderligere til Forsvar eller Undskyldning for sin Drikfældighed, gav han sig den aabenlyst i Vold, satte Dumdristighed i Steden for sin tidligere Snildhed og tømte frejdig sit Bæger, idet han hellere vilde vente paa den Straf, Kongen vilde give ham, end blive ædruelig. Da Kongen nu spurgte ham, hvorfor han saa mange Gange havde formastet sig til at gjøre,

hvad der var forbudt, svarede han: "Det er ikke saa meget min Drikfældighed som Velvilje over for dig, Konge, der er Skyld deri. Jeg tænkte nemlig paa, at en Konges Ligfærd maa fejres med et Gilde, og for at der nu ikke formedelst Kornmangel skal savnes øl ved det Gilde, der skal fejres, naar du dør, har jeg brygget den forbudne Drik. saa det er mere Omtanke end Drikfældighed, der har drevet mig dertil. Jeg tvivler nemlig ikke om, at du dør af Sult før end nogen anden, saa at du bliver den første, der skal begraves, thi du har selvfølgelig udstedt denne usædvanlige Maadeholdsforordning, fordi du var bange for, at det først vilde komme til at skorte dig selv paa Føde. Det er dig selv og ikke andre, du tænker paa, naar du indlader dig paa at paabyde saadant Gneri". Mandens vittige Spot bragte Kongen til at opgive sin Vrede og skamme sig i Stedet for, og da han saa', at den Forordning, han havde udstedt for det almene Vels Skyld, indbragte ham Spot, lod han Hensynet til Almenhedens Tarv fare og tilbagekaldte Forordningen, idet han hellere vilde opgive sin Hensigt end paadrage sig sine Undersaatters Harme.

Hvad enten det nu kom af, at Jorden fik for lidt Regn, eller den var for udmarvet, var Markerne, som jeg alt har sagt, golde og gav kun liden Grøde, saa det skortede Landet paa Levnedsmidler, og det mattedes af Hungersnød, og da det Forraad, der var, kun forslog lidt, var der ingen Udvej til at fjærne Hungersnøden. Saa blev der efter Forslag af Aage og Ebbe vedtaget en Folkebeslutning om, at de gamle Folk og Smaabørnene skulde slaas ihjel, kort sagt alle, der ikke var kraftige nok til at bære Vaaben, skulde sendes ud af Landet, saa at kun de stærke og kraftige fik Lov til at blive der, og ingen andre end dygtige Krigere og Jordbrugere maatte blive boende i deres Huse og Fædrenehjem. Da de bragte deres Moder Gambaruk denne Tidende, skjønnede hun, at Ophavsmændene til denne skammelige Beslutning havde søgt Redning i en Forbrydelse; hun fordømte, hvad der var vedtaget paa Tinge, og sagde, at man ikke burde af hjælpe Nød ved at dræbe sine nærmeste; et hæderligere Raad og langt tjenligere for deres Sjæles og Legemers Velfærd vilde det være, om de uden at tilsidesætte de Hensyn, de skyldte Forældre og Børn, ved Lodkastning bestemte, hvem der skulde drage af Landet. Og dersom Loddet traf affældige Oldinger, skulde de stærke byde sig til at drage i Landflygtighed i deres Sted og frivillig paatage sig at bære denne Byrde for de svage. De, der kunde faa sig til at købe Livet for Brøde og Ugudelighed og lade en saa uretfærdig Bestemmelse gaa ud over deres Forældre og Børn, var ikke værd at leve, thi de satte Grumhed i Kjærlighedens Sted, og alle de, for hvem Kjærlighed til deres eget Liv havde mere at sige end Kjærlighed til deres Forældre og Børn, gjorde sig kun ilde fortjente af Fædrelandet. Dette Forslag blev forelagt Folkeforsamlingen, og de fleste stemte for det. Der blev altsaa trukket Lod om, hvorledes hver især havde at forholde sig, og de, som Loddet traf, dømtes til at drage af Landet. Saaledes skete det, at de, som ikke af egen Drift havde villet bøje sig for Nødvendigheden, nu blev nødte til at føje sig efter Lykkespillets Dom. De sejlede først til Bleking og dernæst forbi Moring og lagde saa til Land ved Gotland, hvor de, som ogsaa Paulus Diaconus vidner, paa Gudinden Friggs Tilskyndelse skal have antaget Navnet Longobarder, som det Rige, de siden stiftede, blev opkaldt efter. Omsider lagde de til ved Rügen, hvor de forlod deres Skibe og begyndte deres Tog over Fastlandet. De drog igjennem mange Lande, som de hærjede, og efter at have anrettet Nederlag vidt og bredt søgte de sig omsider Bopæle i Italien og ombyttede Folkets gamle Navn dér med deres eget.

Imidlertid blev Danmark som Følge af, at Agerdyrkningsarbejdet mindskedes og Plovfurerne blev overgroede, mere og mere som et Skovland at se til, mistede næsten helt det oprindelige smukke Grønsvær og blev bedækket med tætte og fæle Skove, der voxede op. Dette bærer da ogsaa Markerne endnu den Dag i Dag Vidne om, thi disse, som fordem var frugtbart Agerland, ses nu at være opfyldte med Træstammer, og hvor fordem Agerdyrkerne grov dybt i Jorden og spredte de store Græstørv, der voxer nu Skov, som dækker Jorden, der endnu bærer Spor af at have været dyrket i gamle Dage. Havde den ikke ligget udyrket, øde og overgroet i lange Tider, havde ét og samme Jordsmon ingenlunde saaledes kunnet blive delt imellem de Furer, Ploven har draget, og Træernes faste Rødder. Ogsaa de Høje, som Folk i gamle Dage havde opkastet paa den flade Mark for at begrave døde, er nu overgroede med Skov. Man kan ogsaa spredt i Skovene se talrige Dynger af Sten, som i sin Tid var spredte over Markerne i hele deres Udstrækning, men som Bønderne omhyggelig havde samlet og lagt i Dynger, for at de ikke skulde hindre dem i at pløje alle Vegne, idet de foretrak, at et lille Stykke Jord gik til Spilde, fremfor at hele Marken var tung at arbejde i. Af det Arbejde, som Bønderne den Gang havde gjort for lettere at kunne dyrke Jorden, kan man altsaa slutte, at Befolkningen i Oldtiden var talrigere end senere Tiders, som nøjes med smaa Marker og holder Agerdyrkningsarbejdet inden for snævrere Grænser, end man gjorde i gamle Dage. Den nulevende Slægt undrer sig derfor over, at den i Steden for en Jord, som i gamle Dage var mægtig at bære Korn, har faaet en, som kun er skikket til at frembringe Olden, og over, at der i Steden for Plovstjerten og Kornmarkerne er kommet et Land bevokset med Træer. Dette, som jeg har fortalt saa sandfærdigt, som jeg har kunnet, maa være nok om Snie.

Bjørn, Harald og Gorm

Efter Snie fulgte Bjørn, og efter ham kom Harald til Styret. Hans Søn Gorm vandt ikke ringe Navnkundighed blandt Danskernes Høvdinge i gamle Dage ved sine modige Bedrifter. Han lagde sig nemlig efter en ny Maade at lægge sin Kjækhed for Dagen paa, idet han foretrak at anvende det Mod, der var gaaet i Arv til ham, paa at udforske Naturens Hemmeligheder fremfor at øve det paa Krigsbedrifter, og ligesom andre Konger tilskyndedes af Krigsiver, saaledes drev hans Hjærtens Attraa ham til at granske alle de underfulde Ting, han enten selv stødte paa, eller som Rygtet meldte om. Og da han var opsat paa at se fremmede og usædvanlige Ting, holdt han særlig for, at han maatte undersøge et Rygte, der var kommet til ham fra Islænderne om en vis Gejrrøds Gaard. De fortalte nemlig jævnlig utrolige Ting om de store Skatte, han havde samlet dér, men Vejen did var opfyldt af alskens Farer og næsten utilgængelig for Mennesker, hed det sig. Efter hvad Folk, som havde prøvet det, forsikrede, maatte man nemlig sejle over Havet, der ligger uden om Jorden, lade Solen og Stjærnerne bag sig og vandre ned i Kaos, til man til sidst kom til Steder, hvor der intet Lys var, men herskede stadigt Mørke. Men han kuede i sit ungdommelige Sind Frygten for de Farer, der truede, ikke saa meget af Begjærlighed efter Bytte som af Lyst til at vinde Hæder, thi han haabede, at hans Berømmelse vilde øges meget, om han vovede sig i Lag med et ganske uprøvet Foretagende. Tre Hundrede Mænd erklærede, at de nærede samme ønske som Kongen, og han gjorde Thorkil, der havde bragt Rygtet, til Fører paa Toget, eftersom han var

stedkjendt og vidste Besked om de Egne, det gjaldt om at komme til. Han vægrede sig ikke ved at paatage sig dette Hverv, men bød, at Skibene, for at de kunde modstaa det Havs usædvanlige Barskhed, de skulde sejle over, skulde bygges stærkere end ellers og forsynes med Tovværk med mange Knuder og beslaas tæt med Nagler, samt at de skulde lades rigelig med Levnedsmidler og overdækkes med Oxehuder, der kunde beskytte det indre af dem imod Søerne, der væltede ind over dem. Saa gav de sig paa Rejsen med kun tre Skibe med hundrede udsøgte Mænd i hvert.

Men da de kom til Halogaland, var det forbi med Medbøren, og de tumledes om hid og did paa Havet, udsatte for en vanskelig Sejlads' Farer. Omsider, da de var fuldstændig blottede for Levnedsmidler, saa de endogsaa savnede Brød, maatte de fordrive Sulten med en Smule Grød. Efter at der var gaaet nogle Dage, hørte de Stormen brage og buldre langt borte, som om den var ved at overskylle Klipper. Saa skjønnede de, at der maatte være Land i Nærheden, og en ung Mand, som var overordentlig smidig, fik da Befaling til at klatre op i Mastetoppen for at holde Udkig, og han meldte, at der var en stejl ø i Sigte. Glade stirrede alle med begjærlige øjne efter Landet, han pegede paa, idet de ivrig ventede paa den Tilflugt, det forjættede Land bød dem. Da de omsider var naaede i Land, gik de ad saare høje Stier over Skrænter, der spærrede Vejen for dem, op paa en højere liggende Del af det. Saa sagde Thorkil, at de ikke maatte tage mere af det Kvæg, der i Mængde løb omkring paa Strandbredden, end hvad der behøvedes til at stille deres Sult én Gang; gjorde de det, vilde Landvættene hindre dem i at drage bort. Men Søfolkene, der var mere opsatte paa at sørge for, at de kunde mætte sig en Tid lang, end paa at gjøre, hvad han bød, satte det Raad, han gav dem for deres Sikkerheds Skyld, til Side for Lysten til at fraadse og fyldte Skibenes tomme Lastrum med Kroppe af slagtede Oxer. Dyrene var meget lette at fange, thi de viste ingen Frygt, men flokkedes undrende ved det uvante Syn af Mændene. Natten efter kom en Mængde Utysker flyvende og slog sig ned paa Kysten, raabte op, saa det gjaldede i hele Skoven, og omringede og besatte Skibene. Et af dem, som var større end de andre og væbnet med en stor Knippel, gik paa sine Fødder over Dybet, og da det kom tæt hen til dem, begyndte det at raabe, at de ikke fik Lov til at sejle bort, førend de havde sonet den Uret, de havde begaaet ved at slagte Oxerne, og udleveret en Mand for hvert Skib som Erstatning for Gudernes Kvæg. Thorkil føjede sig efter Utyskets Trusler for at frelse alle ved at ofre nogle faa og udleverede tre Mand, som blev udtagne ved Lodkastning.

Da det var gjort, fik de Medbør og sejlede til det yderste Bjarmeland. I dette Land hersker der stadig Kulde, det er bedækket med saare høj Sne, ikke engang Sommerhedens Magt virker paa det, Korn voxer der ikke, og der er fuldt op af vilde Dyr, som man sjælden ser andre Steder. Der er mange Elve, hvis Vand vælter brusende og skummende af Sted paa Grund af de mange Klipper, der findes i Elvelejerne. Her lod Thorkil Skibene trække paa Land og bød Folkene opslaa deres Telte paa Strandbredden, nu var de komne til et Sted, sagde han, hvorfra der kun var et lille Stykke Vej til Gejrrød. Han forbød dem derhos at indlade sig i Samtale med nogen, hvem der saa kom; der var intet, som gav Utyskerne mere Magt til at gjøre Fortræd, end naar Fremmede ikke tiltalte dem med fornøden Høflighed, og derfor var det det sikreste, at hans Kammerater tav stille; han alene kunde trygt tale, fordi han allerede kjendte dette Folkefærds Sæder og Skikke. Da Mørket begyndte at falde paa, kom der en

usædvanlig stor Mand og blandede sig imellem Søfolkene, som han hilste ved Navn. De blev alle forskrækkede, men Thorkil sagde, at ham skulde de tage gladelig imod, det var Gudmund, Gejrrøds Broder, som paa det kjærligste beskjærmede alle, som landede der, imod enhver Fare. Da Gudmund spurgte, hvorfor de andre var saa tavse, svarede han, at de var ganske ukyndige i Sproget og skammede sig ved at tale et Sprog, de ikke kunde. Saa indbød Gudmund dem til at være hans Gjæster og lod dem sætte sig op paa Vogne. Som de nu kjørte, saa' de en Flod, som der førte en Guldbro over. Den var de opsatte paa at komme over, men han holdt dem tilbage og sagde, at den Flod dannede Skjellet imellem Menneskenes og Utskernes Verden, længere end til den havde ingen dødelig Lov til at komme. Saa kom de til deres Vejvisers Hus. Der tog Thorkil sine Stalbrødre til Side og formanede dem til at bære sig ad som forstandige Mænd over for de forskjellige Slags Fristelser, Skæbnen førte dem i Møde; de skulde afholde sig fra de fremmedes Mad og møtte sig med deres egen; de skulde sætte sig afsides fra de indfødte og ikke sidde ved Siden af nogen af dem, medens de sad til Bords. De, der nød af den Mad, vilde nemlig miste deres Hukommelse og for bestandig komme til at leve i et hæsligt Samkvem med Utskernes gyselige Skarer. Ligeledes formanede han dem til at afholde sig fra deres Tjenestefolk og deres Bægere. Ved Bordene stod Gudmunds tolv udmærket vel begavede Sønner og lige saa mange saare fagre Døtre. Da han saa', at Kongen kun nød, hvad hans egne Folk bød ham, bebrejdede han ham, at han afviste hans Venlighed, og klagede over, at han krænkede sin Gjæstevænning, men Thorkil var ikke i Forlegenhed for en passende Undskyldning. Han sagde nemlig, at Folk, der spiste Mad, de ikke var vant til, for det meste plejede at blive alvorlig syge deraf, og at det ikke saa meget var af Mangel paa Taknemlighed for den Høflighed, en fremmed viste ham, som af Iver for at bevare sin Helbred, at Kongen sørgede for sine legemlige Fornødenheder paa den Maade, han var vant til, og lod sin egen Mad sætte frem for sig. Han maatte derfor ingenlunde optage det som Foragt, der blev gjort af fornuftig Lyst til at fri sig for Sygdom. Da Gudmund saa', at Gjæsterne ved deres Nøjsomhed gjorde de svigefulde Anstalter, han havde truffet, til intet, besluttede han, da han ikke kunde faa Bugt med deres Afholdenhed, at gjøre det af med deres Kyskhed og opbød ivrig al sin Sindrigheid for at svække den. Han tilbød Kongen en af sine Døtre til Ægte og lovede de andre, at de skulde faa de Kvinder af hans Husstand, de vilde have. De fleste var tilbøjelige til at gaa ind derpaa, men Thorkil forebyggede ved sine heldbringende Formaninger, at de faldt for den Fristelse, ligesom han havde gjort over for de andre, idet han med vidunderlig Sikkerhed forstod paa én Gang at optræde som en forsigtig Gjæst og som en munter Bordfælle. Fire af Danskerne foretrak Vellyst for Velfærd og tog imod Tilbudet. Samkvemmet med Kvinderne berøvede dem Forstanden og Mindet om Fortiden og gjorde dem vanvittige; siden den Tid skal de, efter hvad der siges, ikke have været ved deres fulde fem. Havde de holdt sig inden for tilbørlig Selvbeherskelses Grænser, vilde de i Hæder og Ære have maalt sig med Herkules, deres Mod vilde have overgaaet Kæmpers, og de vilde til evig Tid bevares i Mindet som udmærkede Mænd, der havde udført beundringsværdige Bedrifter for Fædrelandet. Gudmund, som fremdeles fastholdt sit Forsæt og stadig pønsede paa Svig, gav sig nu til at rose sin Haves Dejlighed og søgte at lokke Kongen der ned for at nyde af dens Frugter, opsat paa at faa Bugt med hans standhaftige Forsigtighed ved Hjælp af øjenslyst og hvad der kunde friste

Ganen. Thorkil bestyrkede ligesom før Kongen imod dette falske Paafund; han afviste denne forstille Venlighed under Paaskud af, at han maatte paaskynde sin Rejse. Da Gudmund skjønnede, at Thorkil i alle Maader var kløgtigere end han, opgav han Haabet om at føre sin Svig igjennem, kjørte dem alle over paa den anden Flodbred og lod dem rejse videre.

Da de drog videre, saa' de ikke langt borte en skummel og vanrøgtet By, som mest lignede en dampende Sky. Paa Stager, der var opstillede rundt omkring paa Brystværnet, var der anbragt afhuggede Mandehoveder. Foran Porten laa overordentlig glubske Hunde, som bevogtede Indgangen. Thorkil kastede et Horn besmurt med Fedt til dem, at de kunde slikke paa det, og saaledes slap han billig til at dæmpe deres rasende Glubskhed. Indgangen gennem Portene var anbragt højt oppe; de klavrede derop ad Stiger og kom med Besvær ind ad den. Det Indre af Byen var fuldt af mørke og hæslege Spøgelse, og det var ikke let at sige, hvad der var gyseligst, at se eller høre disse skrigende Skikkelser; alt var vederstyggeligt, og raaddent Skarn plagede de nysankomnes Næser med en utaalelig Stank. Saa kom de til Klippehuset, som Rygtet sagde var Gejrrøds Borg. De besluttede at stige op paa dets snævre og gruopvækkende fremspringende Brystværn, men ved selve Indgangen standsede de forfærdede og kunde ikke gaa et Skridt længer. Da Thorkil saa', hvor forsagte de var, fik han dem ved mandig Tiltale til at opgive deres Betænkeligheder ved at gaa ind og formanede dem til at holde Styr paa sig selv og ikke røre ved noget af, hvad der fandtes i Huset, selv om det kunde være fornøjeligt at eje det, eller det saa' godt ud; de skulde holde deres Sind fjærnt fra al Begjærlighed saa vel som fra Frygt, maatte ikke attraa, hvad der kunde være fornøjeligt at tage, og ikke være bange for, hvad der var gyseligt at se, skjønt de vilde komme til at færdes imellem nok af begge Dele. Greb de grisk efter noget, vilde deres Hænder pludselig blive som bundne fast, og de vilde ikke kunne rive dem løs fra det, de havde rørt ved, de vilde ligesom være knyttede til det med et uopløseligt Baand. Derhos paalagde han dem at gaa ind i Orden, fire ad Gangen. Broder og Buk var de første, som prøvede at gaa ind, og med dem fulgte Thorkil og Kongen, og saa kom de øvrige ordnede i Rækker. Indenfor var Huset forfaldent alle Vegne og opfyldt af en stærk og hæsleg Damp, og man saa' fuldt op af alle Ting, som kunde saare øje eller Hjærte. Dørstolperne var besmurte med ældgammel Sod, Væggene bedækkede med Smuds, Loftet var lagt af Spyd, Gulvet bedækket med Snoge og overstænket med alskens Uhumskhed, alt frembød et saa usædvanligt Skue, at det indjog de indtrædende Skræk; men frem for alt pinte den stadige lede Stank deres Næser. Blodløse spøgelseagtige Uhyrer sad paa Jærnstole, og Siddepladserne var adskilte fra hverandre med Blygitre; ved Dørtærsklerne holdt gyselige Dørvogtere Vagt. Nogle af disse gjorde Larm med sammenbundne Stokke, andre havde en grim Leg for, idet de fra begge Sider trak i en Gedehud. Her formanede Thorkil dem igjen og paalagde dem ikke i letsindig Griskhed at strække Hænderne ud efter forbudne Ting. De gik videre gennem et Brud i Klippen, og ikke langt derfra saa' de en gammel Mand med gjennemboret Krop sidde paa en Forhøjning lige over for det Sted, hvor der var brudt noget bort af Klippen, og paa Stole ved Siden af sad tre Kvinder, hvis Legemer var fulde af Bylder, og som saa' ud, som om de havde mistet al Kraft i Ryggen. Thorkil, som vidste god Besked om, hvorledes det hang sammen, fortalte sine nysgjerrige Stalbrødre, at Guden Thor i længst forsvundne Tider, da han var bleven tirket af Jætternes Frækhed, havde jaget en gloende Staalstang igjennem Brystet paa Gejrrød, der

kæmpede med ham, og saa var Stangen fløjet videre og havde sønderrevet Fjældet og gjennembrudt dets Sider; men Kvinderne, sagde han, havde han ramt med sin vældige Tordenkile, og til Straf, fordi de havde angrebet den nævnte Gud, havde de faaet Ryggen knækket. Da de gik derfra, saa' de syv Tønder ombundne med Guldbaand, hvori der hang store Sølvringe forbundne med dem ved talrige Led. Ved dem laa der en i begge Ender guldbeslaaet Tand af et sjældent Vilddyr; ved Siden af den laa der et stort Bøffelhorn, kunstfærdig udskaaret og prydet med udsøgte straalende Ædelstene, og ved Siden af det igjen laa der et overordentlig tungt Armbaand. Opflammet af tøjlesløs Begjærlighed greb en af Mændene med sine griske Hænder efter Guldarmaandet uden at ane, at der skjulte sig den største Fare under det herlige Metals Glans, og at dødbringende Ulykke lurede bag det straalende Bytte. En anden, som heller ikke kunde styre sin Begjærlighed, strakte sine rystende Hænder ud efter Hornet, og en tredje, som heller ikke kunde styre sine Fingre, tog, for at kappes med de andre i Mod, Tandens paa Skulderen. Det Bytte, de havde gjort, var lysteligt at se til og saa' tillige ud til at være godt at have, thi det var fagert og tillokkende at skue. Men Armbaandet blev til en Slange, der med sine hvasse Gifftænder saarede ham, der bar det; Hornet forlængede sig og blev til en Drage, der tog Livet af den, der bar det, og Tandens forvandlede sig til et Sværd, der borede sin Od i Hjærtet paa den, der bar den. De andre blev bange for, at de skulde faa samme ulykkelige Skæbne som deres Stalbrødre, mente, at de uskyldige vilde omkomme ligesom de skyldige, og turde ikke engang haabe, at deres Uskyldighed sikrede dem. Saa førte Døren til et andet Værelse dem ind i et snævert Rum, hvor der aabenbarede sig et endnu rigere hemmeligt Skatkammer fuldt af Vaaben, der var for store til at passe til Legemer af Menneskestørrelse. Imellem dem saas en Kongekaabe med tilhørende prægtig Hat og et vidunderlig skjønt forarbejdet Bælte. Thorkil blev saa betagen af Beundring ved Synet af disse Ting, at han gav sin Begjærlighed frie Tøjler og opgav den Selvbeberskelse, han havde sat sig for; han, som saa tit havde formanet andre, kunde nu ikke holde sin egen Attraa i Tømme, men greb Kappen, og dette letsindige Forbillede fik alle de andre til ogsaa at vove sig til at plyndre. Men saa rystedes Huset i sin dybeste Grund og begyndte pludselig at vakle som i Bølgegang, og Kvinderne raabte, at de alt for længe havde taalt disse skjændige Røvere, og pludselig sprang de, som de før havde anset for halv døde eller livløse Spøgelser, op fra deres Sæder, som om de adlød Kvindernes Skrig, og gik voldsomt løs paa de fremmede, og de andre Utysker udstødte hæse Brøl. Saa tog Broder og Buk deres Tilflugt til den Idræt, de var gammelkjendte med; de angreb Spøgelserne, der trængte ind paa dem, med Pile alle Vegne fra, og med deres Buer og Slynger drev de Utyskernes Fyking tilbage. Intet andet Middel kunde være virksomere til at drive dem tilbage end det, men alligevel frelste denne Bueskydning kun tyve af hele Kongens Følge, de andre blev sønderrevne af Utyskerne. De, der var slupne derfra, gik tilbage til Floden, hvor Gudmund færgede dem over; han modtog dem i sit Hus, men hvor længe og hvor meget han end bad dem om at blive, kunde han ikke faa dem til det, og til sidst lod han dem da drage bort efter at have givet dem Gaver. Her vogtede Buk kun lidet paa sig selv, hans Selvbeherskelse slappedes, og han aflagde den Dyd, han hidtil havde været i Besiddelse af, thi han fattede en ubetvingelig Elskov til en af Gudmunds Døtre og favnede hende, men det Favntag blev hans Undergang, thi pludselig begyndte det at hvirvle rundt i hans Hjærne, og

han mistede Erindringen om, hvad der hidtil var sket. Saaledes blev den ypperlige Helt, der havde sejret over saa mange Utysker og faaet Bugt med saa mange Farer, overvunden af Elskov til en Jomfru og lod sin Sjæl fjærne sig fra Dyden og gaa under Vellystens usle Aag. Af Ærbødighed imod Kongen fulgte han ham paa Vej, da han drog bort, men da han skulde over Vadestedet med sin Vogn, sank Hjulene dybt i, og han blev greben af de stærke Hvirvler og omkom. Kongen begræd sin Vens Død og skyndte sig at sejle bort. I Førstningen gik hans Rejse heldig, men saa blev de tumlet om af Modbør; hans Folk omkom af Sult, og der var kun faa tilbage af dem; saa vaagnede Frygten for Guderne i hans Sind, og han tog sin Tilflugt til at aflægge Løfter til Guderne, idet han holdt for, at i den yderste Nød var der kun Hjælp at finde hos dem. De andre anraabte forskellige Guder og mente, at de burde ofre til flere Guder, men selv bad han og bragte Sonofre til Udgaardsloke, og saa opnaaede han det gunstige Vejr, han ønskede.

Da han kom hjem og betænkte, hvor mange Have han havde befaret, og hvor mange Besværligheder han havde gennemgaaet, mente han, at han burde holde sin af Anstrængelser trætte Sjæl borte fra alle Gjenvordigheder, og tog sig derfor en Dronning fra Sverige og gav sig i Steden for at drive sine tidligere Sysler i Lag med i Ro og Mag at tænke. Han levede saaledes længe i den største Fred og Ro, men da hans Liv næsten var ledet til Ende, og han i Kraft af de rimelige Grunde, visse Folk anførte derfor, var kommen til Erkjendelse af, at Sjælene er udødelige, drøftede han stadig i sit stille Sind under allehaande Overvejelser, hvilke Boliger han vilde komme til, naar hans Sjæl forlod Legemet, eller hvilken Løn man gjorde sig fortjent til ved ivrig Tilbedelse af Guderne.

Medens han nu grublede over dette, kom nogle Mænd, som ikke var vel sindede imod Thorkil, til ham og sagde, at det blev han nødt til at raadspørge Guderne om; Vished i saa vigtig en Sag, der overgik menneskelig Forstand. og som det ikke var let for de dødelige at komme paa det rene med, maatte man søge hos de himmelske Sandsigere. Derfor maatte han stemme Udgaardsloke gunstig for sig, og det var ingen mere skikket til end Thorkil. Der var ogsaa nogle, som beskyldte ham for at lægge Raad op imod Kongen og stræbe ham efter Livet. Da Thorkil nu saa', at det var bestemt, at han skulde udsætte sig for den yderste Fare, bad han om at faa dem, der havde forklaget ham, med som Ledsagere paa Rejsen. Da de, som havde bagvasket en uskyldig Mand, saa', at den Fare, de havde beredt en anden, faldt tilbage paa dem selv, søgte de at tage deres Raad tilbage, men det hjalp ikke, at de tudede Kongen ørene fulde, han nødte dem til at give sig ud paa Sejladsen under Thorkils Anførsel og haanede dem oven i Kjøbet, fordi de var bange. Saaledes vender det onde, man udpønser imod en anden, sig for det meste med Nødvendighed imod Ophavsmanden selv. Da de mærkede, at de med Nødvendighed dreves ud i denne uundgaaelige Fare, spændte de Oxehuder over Skibet og fyldte det rigeligt med Levnedsmidler.

Saa sejlede de og kom til et Sted, hvor der ingen Sol var og heller ingen Stjærner, hvor der intet Dagslys fandtes, men en evig Nat rugede. Efter at de længe havde sejlet under denne usædvanlige Himmel, slap deres Ved op, saa de ikke havde noget at nære Ilden med, og da de ikke kunde koge deres Mad, stillede de deres Sult med raa Føde. Men adskillige af dem, der gjorde det, blev farligt syge af den ufordøjelige Mad, de fyldte sig med, thi først blev

Maverne efterhaanden slappede som Følge af den uvante Kost, og saa bredte Smitten sig videre, og Sygdommen angreb selve Livskraften, og saaledes voldte Umaadeholdenhed baade i den ene og i den anden Retning Fortræd, thi ligesom det var skadeligt at faste, saaledes var det farligt at tilfredsstille sin Spiselyst, saa de kunde ikke spise trygt, og det holdt haardt at afholde sig derfra. De var allerede ved at opgive alt Haab om Frelse, da der pludselig - ligesom Buestrængen lettest brister, naar den spændes stærkest -, lyste dem en uventet Forjættelse om Hjælp i Møde. De saa' nemlig pludselig et Baal skinne ikke langt borte, og det gav atter de fortvivlede Mænd Haab om at bevare Livet. Thorkil, der ansaa det for et af Himlen sendt Middel til Frelse, besluttede at tage noget Ild fra det, og for at være sikrere paa at kunne finde tilbage til sine Stalbrødre gjorde han en Ædelsten fast i Toppen af Skibsmasten, for at den med sin Glans kunde tjene som Kjendingsmærke. Da han var kommen i Land, fik han øje paa en Hule i en snæver Kløft, som en smal Vej førte hen til. Han bød sine Ledsagere vente udenfor og gik selv ind i Hulen, hvor han saa' to sorte, overmaade store Mænd, som med deres Næser, der saa' ud som Horn, var i Færd med at holde Ilden ved lige med alt, hvad de kunde faa fat paa. Indgangen var hæslig at se til, Dørstolperne raadne, Væggen sort af Smuds, Loftet snavset og Gulvet fuldt af Slanger, saa alt stødte i lige høj Grad øje og Sind. Den ene af Jætteerne hilste paa ham og sagde, at han havde indladt sig paa et yderst vanskeligt Foretagende ved i sin brændende Attraa efter at besøge en fremmed Gud og med nysgjerrig Granskning at ransage en Egn uden for Verden. Han vilde imidlertid anvise ham, ad hvilke Veje han skulde drage for at fuldbyrde den Rejse, han havde sat sig for, dersom han kunde sige tre Fyndord hvert med en Sandhed i. Saa sagde Thorkil: "Ingen Steds, hvorhen jeg kom, saa' jeg Folk med slige Næser. - Aldrig var jeg noget Sted, hvor saa nødvendig jeg gad være. - Bedst den Fod mig tykkes nu, som kan først herfra mig bære". Jætteen frydede sig over Thorkils Kløgt og roste hans Fyndords Sandfærdighed; derpaa sagde han, at han først maatte rejse til et Land, hvor intet Græs kunde gro, og som var hyllet i tæt Mørke; men inden han kunde naa sit Bestemmelsessted, maatte han først sejle i fire Døgn og stadig ro. Der vilde han saa kunne besøge Udgaardsloke, som havde opslaaet sin skidne Bolig i fæle og hæslige Huler. Thorkil blev meget forskrækket ved at høre, at der blev paalagt ham saa lang og farlig en Sørejse, men det usikre Haab fik Overtaget over den Frygt, han i øjeblikket følte, og han bad om en Brand. "Ja", sagde Jætteen, "vil du have Ild, maa du sige tre Fyndord til". Saa sagde Thorkil: "Godt Raad bør følges, kommer det end fra ringe Mand. - Saa langt har jeg letsindig vovet mig ud, at, om jeg kan slippe hjem, har jeg først og fremmest mine Ben at takke for min Frelse. - Stod det mig frit for at vende om, skulde jeg vel vogte mig for at komme her igjen".

Derpaa bragte han Ild til sine Stalbrødre, og saa fik han gunstig Bør og kom fjerde Dagen efter til Havnen, han søgte, og saa' da for sig et Land, hvor en stadig Nat gjorde Afvexling af Lys og Mørke umulig. Han kunde næsten ingen Ting se, men skimtede dog en usædvanlig stor Klippe. Opsat paa at undersøge den bød han sine Ledsagere, der holdt Vagt udenfor, at slaa Ild med Flintesten og tænde et Baal i Indgangen som et hensigtsmæssigt Værn imod onde Aander. Derpaa lod han nogle andre bære en Fakkell foran ham og klemte sin Krop ind igjennem Hulens snævre Svælg og saa' da alle Vegne imellem en Mængde Slanger, der krøb omkring, talrige Jærnstole. Dernæst faldt hans øjne paa en langsomt rindende Flod, hvis Vand sagtelig gled hen over Sandbunden. Den gik han over og kom saa til en Hule, der skraanede

lidt mere nedad, og fra den aabnede der sig for de indtrædende en mørk og fæl Hal, i hvilken de saa' Udgaardsloke sidde bunden paa Hænder og Fødder med umaadelig store Lænker; hvert af hans stinkende Hovedhaar var saa stort og stivt som et Spyd af Korneltræ. Med sine Stalbrødres Bistand rykkede Thorkil, for at man saa meget snarere skulde tro paa hans Bedrifter, et at dem ud af Hagen paa ham, hvilket han fandt sig i, og strax blev der saa voldsom en Stank, at ingen af dem, der stod hos, kunde trække Vejret uden at stoppe Næsen til med Kappen. Med Nød og næppe slap de ud, overspyede af Slangerne, der fo'r imod dem fra alle Sider. Kun fem af Thorkils Ledsagere naaede om Bord paa Skibet med deres Høvedsmand, de andre blev dræbte af Edderen. De onde Aander satte rasende efter dem og spyede fra alle Sider deres Edder ned paa dem, men Søfolkene skjærmede sig med deres Huder og kastede Edderen, der blev spyet ud over dem, tilbage. En af dem, som vilde se ud, blev ramt i Hovedet af Edderen, og strax blev det skilt fra Halsen, som om det var hugget af med et Sværd. En anden kigede ud under Huderne, og da han tog øjnene til sig igjen, var han blind. En tredje stak Haanden ud for at slaa sin Kappe til Side, og da han tog Armen til sig igjen, var Haanden borte som Følge af Edderens Kraft. De andre anraabte forgjæves Guderne om at være dem gunstigere, men saa bad Thorkil til hele Verdens Gud og ikke blot bad til ham, men bragte ham ogsaa Ofre, og saa varede det ikke længe, før de havde den samme Himmel over sig som før og efter en heldig Sejlads naaede lysere Himmelstrøg. Det bares dem for, som om de var komne til en helt anden Verden og naaede til selve Indgangen til den af Mennesker beboede Verden. Omsider lagde han til Land ved Tyskland, som da havde antaget Kristendommen, og hos Folket der lærte han Begyndelsesgrundene til den sande Gudsdyrkelse. Efter at næsten alle hans Stalbrødre var omkomne dér som Følge af den uvante Luft, de havde indaandet, rejste han tilbage til Danmark, kun ledsaget af to, som den grumme Skæbne havde sparet. Al den Uhumskhed, han var bleven oversmurt med, havde gjort hans Skikkelse og oprindelige Ansigtstræk i den Grad ukjendelige, at ikke engang hans Venner kunde kjende ham; men da han havde faaet Snavset vasket af sig, kjendte de ham, og Kongen blev overordentlig opsat paa at høre, hvorledes hans Sendefærd var løbet af. Men hans Fjender havde endnu ikke opgivet deres Avind, og nogle af dem sagde, at Kongen vilde dø en brat Død, saa snart han lyttede til, hvad Thorkil fortalte. Kongen var saa meget mere tilbøjelig til at fæste Lid til dette Udsagn, som en Drøm, der falskelig havde forudsagt ham det samme, havde gjort ham lettroende. Der blev derfor paa Kongens Bud lejet Folk, som skulde dræbe Thorkil om Natten. Dette fik han paa en eller anden Maade Færten af, og uden at nogen vidste det, stod han op af sin Seng og lagde en svær Træblok i sit Sted, og da han havde gjort det, huggede de lejede Mordere løs paa Træblokken, og saaledes gjorde han Kongens svigefulde Anslag til intet. Dagen efter traadte han frem for Kongen, da denne sad ved Maaltidet, og sagde: "Jeg tilgiver din Grumhed og forlader dig din Vildfarelse, at du i Steden for at takke mig har besluttet at straffe mig, der bringer gode Tidender hjem fra min Sendefærd. Du, for hvem jeg har sat Livet paa Spil under saa mange Gjenvordigheder og rendt Panden imod saa mange Farer, og som jeg haabede taknemlig vilde lønne mig for mine Bedrifter, du, og du alene, skjønner jeg, vil straffe mig grumt for min Tapperhed. Men jeg giver Afkald paa at hævne mig og nøjes som Straf for den Krænkelse, du har tilføjet mig, med den Skam, du maa føle i dit Hjertes inderste - hvis en utaknemlig kan føle Skam. Jeg gjør dig ikke

Uret ved at sige, at du overgaar alle onde Aander i Grumhed og alle Vilddyr i Vildhed, naar jeg, som er sluppen fra saa mange Utyskers lumske Angreb, ikke har kunnet være sikker for Angreb af dig". Kongen fik nu Lyst til at høre alt af hans egen Mund, og i Erkjendelse af, at det ikke var let at staa Skæbnen imod, bød han ham fortælle i ret Orden alt, hvad der var hændet ham. Han lyttede begjærlig til alt, hvad han fortalte, indtil Talen kom paa hans Gud; at han blev ilde omtalt, kunde han ikke finde sig i; han kunde ikke taale, at det blev lagt Udgaardsloke til Last, hvor led han var, og det skar ham i den Grad i Hjærtet at høre, hvor fæl han var bleven, at han ikke kunde holde det ud og opgav Aanden midt under Fortællingen. Saaledes kom han, medens han ivrig dyrkede en falsk Gud, til Erkjendelse af, hvor Usalighedens Fængsel i Sandhed er. Stanken af det Haar, Thorkil havde plukket ud af Jættens Skjæg til Vidnesbyrd om sine store Bedrifter, bredte sig ogsaa imellem de tilstedeværende og dræbte mange af dem.

Gøtrik

Da Gorm var død, blev hans Søn Gøtrik Konge. Han udmærkede sig ikke blot ved Tapperhed, men ogsaa ved ædelt Sind, og det er ikke let at sige, om hans Tapperhed var større end hans Mildhed, thi han tøjlede i den Grad sin Barskhed med Venlighed, at de to Ting syntes at holde hinanden i Ligevægt hos ham.

Paa den Tid kom der til Kong Gøt af Norge to Islændere, Bjørn og Ræv, og Kongen forærede Ræv, som han gjorde mest Ære af og viste størst Fortrolighed, en svær Armring. En af Hirdmændene gav sig, da han saa' det, til med store Ord at rose Gavens Anselighed og sagde, at Gøt ikke havde sin Lige i Godhed. Men skjønt Ræv skyldte Kongen Tak for den Velgjerning, han havde modtaget af ham, kunde han dog ikke godkjende de store Ord, hvormed Hirdmanden saa overdrevent priste ham, og sagde, at Gøtrik var mere gavmild end Gøt. For at knuse Smigrerens tomme Paastand vilde han hellere aflægge Vidnesbyrd om den fraværendes Gavmildhed end løgnagtig sleske for den Velgjører, han stod Ansigt til Ansigt med; og for det andet holdt han for, at det var langt bedre at blive beskyldt for Utaknemmelighed end at støtte en tom og pralende Ros ved at istemme den, og at man hellere burde gjøre Indtryk paa Kongen ved alvorlig Sandhed end ved løgnagtig Smiger. Ulv - saaledes hed Hirdmanden - blev imidlertid ikke blot ved med stædig at fastholde sine Lovtaler over Kongen, men vilde endogsaa lade det komme an paa en Prøve og foreslog Ræv, at de skulde vædde. Ræv drog saa med hans Samtykke til Danmark, hvor han traf Gøtrik siddende paa sin Trone i Færd med at betale sine Krigere deres Sold. Da Kongen spurgte, hvem han var, svarede han, at man kaldte ham den lille Ræv. Det lo somme af, og somme undrede sig derover, men Gøtrik sagde: "Det hører sig til, at en Ræv tager sit Bytte med Munden", og med de Ord tog han en Ring af sin Arm, kaldte Manden hen til sig og stak ham den i Munden. Ræv satte den straks paa sin Arm og holdt denne, prydet med Guld, som den nu var, op til Beskuelse for alle, men den anden Arm holdt han skjult, som fordi den intet Smykke havde, og til Løn for hans Snildhed skjænkede Kongen ham med sin enestaaende Rundhaandethed en

Ring til, der ikke stod tilbage for den første. Det blev han saare glad over, ikke saa meget paa Grund af Gavens Anselighed, som fordi han vandt det Væddemaal, han havde indgaaet. Da Kongen hørte om Væddemaalet, glædede han sig over, at han havde vist sig gavmild imod ham mere ved et Tilfælde end med Forsæt, og sagde, at han havde mere Fornøjelse af at give ham Gaven, end han havde af at modtage den. Saa drog Ræv tilbage til Norge, og da Hirdmanden ikke vilde betale det tabte Væddemaal, slog han ham ihjel og fangede Gøts Datter, som han gav til Gøtrik.

Efter at Gøtrik, som ogsaa kaldes Godfred, havde kæmpet i fremmede Lande og øget sin Hæder og Styrke ved det Held, der fulgte hans Vaaben, foretog han sig blandt andre mindeværdige Ting ogsaa at paalægge Sachserne den Lov med Hensyn til Skatten, de havde at udrede, at hver Gang der foregik Kongeskifte i Danmark, skulde deres Høvdinge afgive hundrede hvide Heste til den ny Konge ved hans Tronbestigelse, og naar der foregik Høvdingsskifte hos Sachserne, skulde den ny Høvding ligeledes, strax naar han overtog Magten, udrede denne Skat og ved saaledes at vise sin Lydighed bøje sig for Danmarks Vælde, idet han anerkjendte vort Lands Overherredømme og højtidelig tilkjendegav sin Underkastelse. Og Gøtrik nøjedes ikke engang med at undertvinge Tyskland, men skikkede Ræv som offentlig Sendemand til Sverige for at søge at vinde det. Svenskerne turde ikke tage Livet af ham med aabenlys Vold, men vovede sig til at gjøre det lumskelig, idet de dræbte ham med en Sten, medens han sov; de hængte nemlig en Møllesten op over ham og skar saa Tovene, den hang i, over og lod den falde ned paa hans Hals. Som Bod for denne Brøde blev det bestemt, at hver af dem, der havde haft Del i den, skulde betale tolv Mark Guld til Gøtrik og alle andre hver en Unze. Den Afgift kaldte de Ræveskat.

Imidlertid skete det, at Frankernes Konge Karl overvandt Sachserne i Krig og ikke blot nødte dem til at antage Kristendommen, men ogsaa til at underkaste sig hans Herredømme. Da Gøtrik spurgte det, angreb han de ved Elben boende Folkefærd og søgte igjen at lægge Sachsen ind under sit Rige som i gamle Dage, thi Sachserne holdt ivrig fast paa det Aag, Karl havde lagt paa dem, og foretrak det romerske Herredømme for det danske. Karl havde just den Gang trukket sin sejrige Hær tilbage hinsides Rhinen og afholdt sig derfor fra at angribe den fremrykkende Fjende, som om Floden, der laa imellem dem, hindrede ham deri, og da han besluttede sig til at gaa over den igjen for at gjøre det af med Gøtrik, fik han Bud fra Pave Leo i Rom om at komme did og beskytte Byen. Han efterkom denne Opfordring og overdrog sin Søn Pipin at føre Krigen imod Gøtrik, saa at Pipin, medens Karl selv kæmpede med en Fjende langt borte, skulde tage Vare paa den Krig, han var kommen i med sin Nabo; thi optagen, som han var, af Bekymringer til to Sider, maatte han dele sin Stridsmagt for at faa tilstrækkelige Midler til at møde Kravene fra begge Sider. Imidlertid vandt Gøtrik en herlig Sejr over Sachserne, og efter at have samlet ny Stridskræfter og faaet tilvejebragt en talrigere Hærstyrke besluttede han at hævne sig ikke blot paa Sachserne, men paa alle Tyskerne for den Uret, de havde begaaet imod ham ved at afkaste hans Herredømme. Først underlagde han sig med sin Flaade Frisland. Dette Land er meget lavt, og naar det rasende Hav bryder gjennem Digerne, der er opkastede som Værn imod Bølgerne, plejer hele Vandmassen at skylle ind over de aabne Marker. Gøtrik paalagde Friserne en Skat, der mere var usædvanlig end haard; jeg vil kortelig gjøre Rede for, hvorledes den udrededes. Der blev bygget et Hus,

som var to Hundrede og fyrretyve Fod langt og delt i tolv Rum, hvert paa tyve Fod, saa at de tilsammen strakte sig i den angivne Længde. I den øverste Ende af dette Hus sad Kongens Skatmester, og i den nederste Ende laa der ret ud for ham et rundt Skjold. Naar Friserne nu kom for at betale Skat, maatte de kaste Pengestykkerne hver for sig i Skjoldets Hulhed, og kun dem, som Skatmesteren langt borte, som han sad, tydelig hørte klinge, tog han for gode og regnede med i den kongelige Skat, saa at han kun regnede det for Skat, der blev betalt med Pengestykker, som han paa Frastand hørte falde i Skjoldet; de, hvis Klang var svag, saa at den ikke naaede hans øren, blev ganske vist ogsaa lagt i Skatkammeret, men de blev ikke regnet med i Skatten. Da adskillige Pengestykker ikke gav saa tydelig Klang, at Skatmesteren kunde høre den, blev Følgen, at adskillige, som kom for at betale den Skjærv, de havde at erlægge, maatte af med mange flere Penge, end det egentlig tilkom dem at betale. Denne Skattebyrde skal Karl senere have fritaget dem for. Efter at være draget igjennem Frisland besluttede Gøtrik, da Karl allerede var vendt tilbage fra Rom, at trænge ind i de fjærnere Dele af Tyskland, men saa blev han svigefuldt angreben af en af sine egne Mænd og faldt for Forræderens Sværd. Da Karl spurgte det, sprang han op med overstrømmende Glæde og tilstod, at noget glædeligere end denne Begivenhed aldrig var faldet i hans Lod.